Ministerie van Justitie en Veiligheid

Strafrechtketen 2021

Factsheet strafrechtketenmonitor

E-zine Jaarrapportage Strafrechtketen 2021

Dit is een e-zine van de strafrechtketen. Dit e-zine geeft een overzicht van beslissingen die door de organisaties die werkzaam zijn in de strafrechtketen in 2021 zijn genomen en de daarbij behorende sancties die ten uitvoer zijn gelegd.

Figuren

1. Initiële stroom
Figuur 1.1 Door politie geregistreerde misdrijven
Figuur 1.2 Aanmeldingen bij Slachtofferhulp
Figuur 1.3 Geconstateerde overtredingen
Figuur 1.4 Uitstroom opsporingsfase
Figuur 1.5 Uitstroom naar type beslissing
Figuur 1.6 Uitstroom vervolgingsfase
Figuur 1.7 Uitstroom naar type beslissing
Figuur 1.8 Uitstroom berechtingsfase in 1e aanleg
Figuur 1.9 Uitstroom naar inhoud vonnis
Figuur 1.10 1e inhoudelijke beslissingen keten
Figuur 1.11 Beslissingen per ketenfase
Figuur 1.12 Beslissingen in de keten naar inhoud
Figuur 1.13 Piketmeldingen (o.b.v. declaraties) en toevoegingen

2. Doorlooptijden
Figuur 2.1 Doorlooptijd standaardzaken
Figuur 2.2 Doorlooptijd zaken voor de rechter
Figuur 2.3 Doorlooptijd Overtredingen
Figuur 2.4 Doorlooptijd Ondermijning
Figuur 2.5 Doorlooptijd Verkeer
Figuur 2.6 Doorlooptijd Zeden en Kinderpornografie
Figuur 2.7 Doorlooptijd Zeden
Figuur 2.8 Doorlooptijd Jeugd
Figuur 2.9 Doorlooptijd Hoger beroep

3. Herinstroom
Figuur 3.1 Herinstroom in de keten
Figuur 3.2 Herinstroom – beslissing vervolgingsfase
Figuur 3.3 Herinstroom – beslissing berechtingsfase

4. Sancties
Figuur 4.1 Opgelegde sancties

5. Wahv-overtredingen
Figuur 5.1 Verzonden beschikkingen WAHV-overtredingen

6. Tenuitvoerlegging
Figuur 6.1 Instroom en bezetting DJI
Figuur 6.2 Uitgevoerde taakstraffen 3RO
Figuur 6.3 Uitgevoerde taakstraffen RvdK
Figuur 6.4 Uitgevoerde Halt-afdoeningen
Figuur 6.5 Behandelde geldelijke sancties CJIB

Inhoudsopgave

Inleiding 2

Samenvatting 4

1. Initiële stroom 5
1.1 Geregistreerde delicten 5
1.2 Opsporingsfase 8
1.3 Vervolgingsfase 10
1.4 Berechtingsfase 12
1.5 Resumé: Totaal aantal initiële beslissingen in de keten 13

2. Doorlooptijden 17
3.1 Herinstroom in de keten 23
3.2 Beoordeling OM herinstroom 24
3.3 Vonnis rechter herinstroom 25

4. Sancties 26

5. Wahv-overtredingen 27

6. Tenuitvoerlegging 28
6.1 Vrijheidsbenemende sancties 28
6.2 Taakstraffen 30
6.5 Geldelijke sancties 33

7. Relevante publicaties 34

Colofon

Dit is een uitgave van de Directie Strafrechtketen.
De directie is bereikbaar via (070) 370 6151.

Foto cover: ANP, Phil Nijhuis

Meer weten over de Strafrechtketen 2021?

Neem contact op met de Directie Strafrechtketen:
René van Koetsveld 06-11 53 46 48 | g.p.van.koetsveld@minjenv.nl
Inge Henneken-Hordijk 06-55 43 23 64 | i.henneken@minjenv.nl

Strafrechtketen 2021

Inleiding

In deze factsheet wordt voor de organisaties die actief zijn binnen de strafrechtketen een beeld geschetst van de ontwikkeling[1] van de zaakstromen in het jaar 2021[2]. Net als voorgaand jaar is dit een jaar waar het Covid-19-virus en de bijbehorende beperkingen impact hadden op de gehele maatschappij en ook op de strafrechtketen.

De gegevens zijn afkomstig uit de Strafrechtketen-monitor (SKM)[3] en de afzonderlijke organisaties binnen de strafrechtketen. In de edities tot en met 2019 waren ook gegevens opgenomen uit de KPI-monitor Uitvoering Strafrechtelijke Beslissingen (USB)[4]. Echter vanaf 2020 worden deze gegevens op een later moment apart gepubliceerd.

Het strafrecht maakt onderscheid tussen misdrijven en overtredingen. Beide zijn strafbare feiten en door de wetgever is in de regelgeving bepaald of het een misdrijf of overtreding is[5]. Verder zijn er bepaalde verkeersovertredingen waarbij zonder tussenkomst van de rechter of officier van justitie een administratieve afhandeling kan plaatsvinden[6].

In deze factsheet wordt onderscheid gemaakt naar de initiële stroom in de strafrechtketen en de herinstroom.

Met de *initiële stroom* wordt het verloop beschreven van zaken binnen de strafrechtketen vanaf het moment dat het gepleegde delict ter kennis komt bij de diverse opsporingsinstanties tot het moment dat de opsporingsinstantie, de officier van justitie of de rechter voor de eerste keer in de keten een inhoudelijke beslissing in de zaak neemt. Hiermee is bedoeld een beslissing waarmee een oordeel wordt gegeven over de strafbaarheid. En als dit het geval is een oordeel over de schuldvraag: is een verdachte schuldig of onschuldig[7]. Is de verdachte schuldig? Dan is de vraag of er al dan niet één of meerdere sancties of maatregelen worden opgelegd.

Met *herinstroom* wordt het verloop van zaken bedoeld waarbij een verdachte gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om tegen de eerste inhoudelijke beslissing in verzet te gaan of bezwaar/beroep aan te tekenen. Ook komt het voor dat het niet lukt om de opgelegde sanctie uit te voeren (niet executeerbaar). De zaak stroomt dan opnieuw de strafrechtketen in bij het OM. Het OM beoordeelt deze zaken en neemt een nieuwe beslissing.

De strafrechtketen is sterk vereenvoudigd en schematisch als volgt weer te geven:

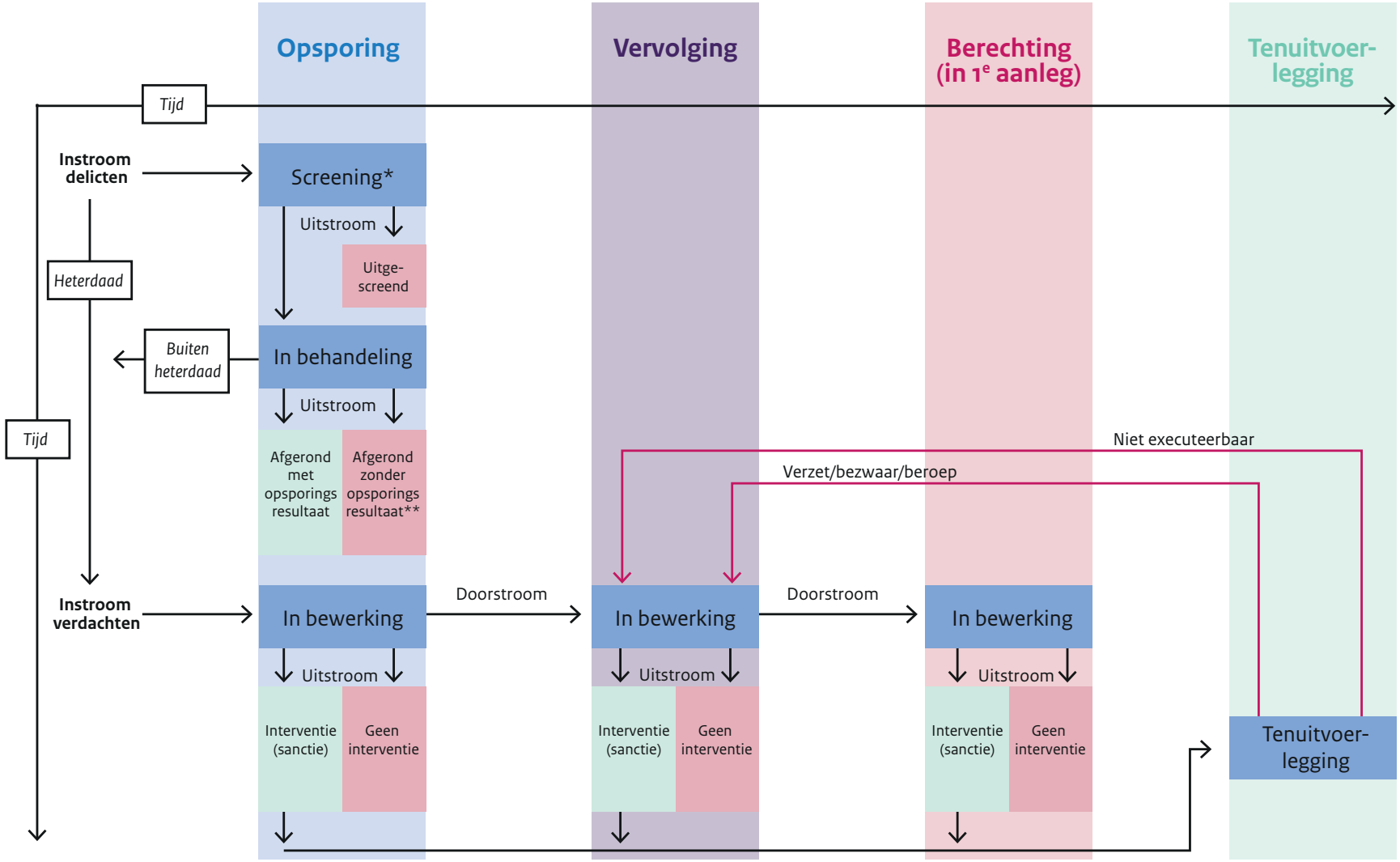

* Aan de hand van de Aanwijzing voor de Opsporing en lokale prioriteiten
** Inclusief vroegtijdig beëindigen

Samenvatting

Net als 2020 is ook 2021 een bijzonder jaar. De Corona-pandemie en de daarmee samengaande beperkingen en maatregelen hebben een directe invloed gehad op de ontwikkeling van de zaakstromen binnen de strafrechtketen.

Misdrijven

Ook in 2021 is het aantal bij de politie ter kennis gekomen misdrijven sterk beïnvloed door Corona-maatregelen, zoals de sluiting van de niet-essentiële winkels, de horeca en de invoering van de avondklok. Het aantal bij de politie ter kennis gekomen misdrijven komt in 2021 uit op 739.600 misdrijven, een daling van 7% ten opzichte van 2020. Van het totaal aantal misdrijven betreft 15% een vorm van online-criminaliteit. Dit aandeel is ten opzichte van 2020 nog maar heel licht toegenomen.
De klassiekere vormen van criminaliteit zijn in 2021 met 8% gedaald. Ingezoomd op de verschillende delictsoorten is bij de meeste een daling te zien. Zo is aantal vermogensdelicten, het aantal diefstallen met geweld en het aantal geweldsdelicten duidelijk gedaald.

Overtredingen (exclusief WAHV)

Het aantal door de verschillende opsporingsinstanties geconstateerde overtredingen dat binnen het strafrecht wordt afgedaan is in 2021 ten opzichte van 2020 met 38% sterk gestegen. Ook hier is de impact van Corona terug te zien. Zo'n 28% van de overtredingen betreft namelijk een overtreding van de zogeheten Corona-maatregelen, waaronder avondklokboetes. In 2020 was dit 9% van de overtredingen.

WAHV-overtredingen

Het aantal WAHV-overtredingen (dat administratief met een boete wordt afgedaan) voor bepaalde verkeersfeiten is in 2021 ten opzichte van 2020 met 3% gestegen en komt uit op circa 8 miljoen overtredingen. In vergelijking met 2020 zijn meer mensen weer de weg opgegaan.

Afdoening door keten initiële stroom

De keten (politie, OM of rechter) heeft in 2021 in 189.300 misdrijfzaken een eerste inhoudelijke beslissing genomen. Dit is een stijging van 2% ten opzichte van 2020. Bij overtredingszaken zijn door de keten 448.100 eerste inhoudelijke beslissingen genomen, een stijging van 41% ten opzichte van 2020. Het interventiepercentage (het percentage waarbij de verdachte uiteindelijk een interventie binnen of buiten het strafrecht krijgt opgelegd) is vergelijkbaar met voorgaand jaar; 68% bij misdrijven en 94% bij overtredingen.

Doorlooptijden

Door de opgelopen achterstanden vanwege Corona zijn de doorlooptijden net als in 2020 ook in 2021 niet substantieel verbeterd. De meeste doorlooptijden zijn verder opgelopen. De normen van de geprioriteerde zaakstromen worden, met uitzondering van één norm bij verkeer, in 2021 niet gehaald.

Herinstroom

In 2021 zijn 11.700 misdrijfzaken en 54.500 overtredingszaken opnieuw de keten ingestroomd naar aanleiding van verzet tegen een strafbeschikking of het niet kunnen executeren van de opgelegde sanctie.
De totale herinstroom afgezet tegen de initiële stroom komt in 2021 uit op 6% bij misdrijven en 12% bij overtredingen. Dit is minder dan in 2020.

Sancties

In 2021 zijn (als gevolg van de genomen eerste inhoudelijke beslissingen en de beslissingen na verzetten of niet kunnen executeren van de opgelegde sancties) in totaal 147.600 sancties naar aanleiding van misdrijven en 449.500 sancties naar aanleiding van overtredingen opgelegd. Zowel bij misdrijven als bij overtredingen is dit een stijging van respectievelijk 4% en 42% die in lijn ligt van de stijging van het aantal afdoeningen.
Bij misdrijven zit de stijging met name bij de taakstraffen en de vrijheidsbenemende sancties. Bij overtredingen zit de stijging vooral bij de geldelijke sancties. Dit laatste is niet verwonderlijk gelet op de avondklokboetes.

Tenuitvoerlegging

Bij DJI is de gemiddelde bezetting in 2021 in het gevangeniswezen en de justitiële jeugdinrichtingen vrijwel vergelijkbaar met 2020 (GW: 0%, JJI: +2%).
De bezetting bij de forensisch psychiatrische centra is gestegen met 6%.
Het CJIB heeft in 2021 28% meer geldelijke sancties behandeld dan in 2020. Het aantal taakstraffen dat door 3RO is uitgevoerd is in 2021 gestegen met 69% en is daarmee weer bijna op het niveau van 2019.
Ook door de Raad voor de Kinderbescherming zijn in 2021 ten opzichte van 2020 18% meer taakstraffen gecoördineerd. Bij HALT zijn 25% minder Halt-afdoeningen uitgevoerd.

1. Initiële stroom

1.1 Geregistreerde delicten

Misdrijven

Samen met de politie zijn ook andere opsporings-instanties, zoals de Koninklijke Marechaussee, de bijzondere opsporingsdiensten (onder andere FIOD) en buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's), bevoegd tot het opsporen van (bepaalde) strafbare feiten. Echter, gegevens over het aantal geregistreerde misdrijven zijn in de Strafrechtketenmonitor alleen van de politie beschikbaar. In deze paragraaf worden deze gegevens gepresenteerd. Vanaf het moment dat er een beslissing ten aanzien van een verdachte over vervolging en verder dient te worden genomen, zijn wel gegevens beschikbaar van alle opsporingsinstanties.

In 2021 zijn bij de politie 739.600 misdrijven ter kennis gekomen (ambtshalve geconstateerd of door aangifte). Dit is een daling van 7% ten opzichte van 2020 (zie figuur 1.1)[8]. Deze daling is opvallend, aangezien de verwachting was, gelet op het aantal misdrijven in 2019 en 2020, dat de jarenlange daling inmiddels ten einde zou zijn. Door de impact van Covid-19 op de samenleving in zowel 2020 en 2021 blijft het lastig om een conclusie te trekken over de trendmatige ontwikkeling.

Het aandeel misdrijven waarbij sprake is van online fraude en/of horizontale fraude of computercriminaliteit is in 2021 ten opzichte van 2020 nog maar heel licht gestegen en komt uit op 15% van het totaal aantal misdrijven. In 2019 was dat 9% en in 2020 14%.

Deze vorm van criminaliteit kent een lager ophelderings-percentage dan de klassieke vormen van criminaliteit en leidt minder vaak tot een verdachte die vervolgd kan worden.

Als alleen naar de meer traditionele vormen van criminaliteit wordt gekeken dan is voor heel 2020 sprake van een daling van 8%. De beperkingen en maatregelen in het kader van Covid-19 hebben hier een rol gespeeld. Zo is het aantal woninginbraken in 2021 verder gedaald met 23% ten opzichte van 2020. Dit houdt mogelijk verband met het zoveel mogelijk thuiswerken (en avondklok). Ook het aantal winkeldiefstallen, zakken-rollerij en straatroven is verder gedaald, respectievelijk met 11%, 19% en 27% in 2021 ten opzichte van 2020.

De anderhalve meter maatregel, de invoering van de avondklok en het sluiten van niet-essentiële winkels, horeca en uitgaansgelegenheden en minder toerisme hebben hier waarschijnlijk invloed op gehad. Het aantal mishandelingen en bedreigingen in 2021 is met respectievelijk 5% en 9% gedaald ten opzichte van 2020. Het aantal openlijke geweldsplegingen tegen personen en aantasting van de openbare orde zijn daarentegen beide met 14% gestegen in 2021 ten opzichte van 2020. Net als bij de genoemde dalingen is er ook bij deze stijgingen waarschijnlijk een Corona-effect, denk aan meer onrust/rellen en uit de hand gelopen demonstraties vanwege Corona.

Figuur 1.1 *Door politie geregistreerde misdrijven*

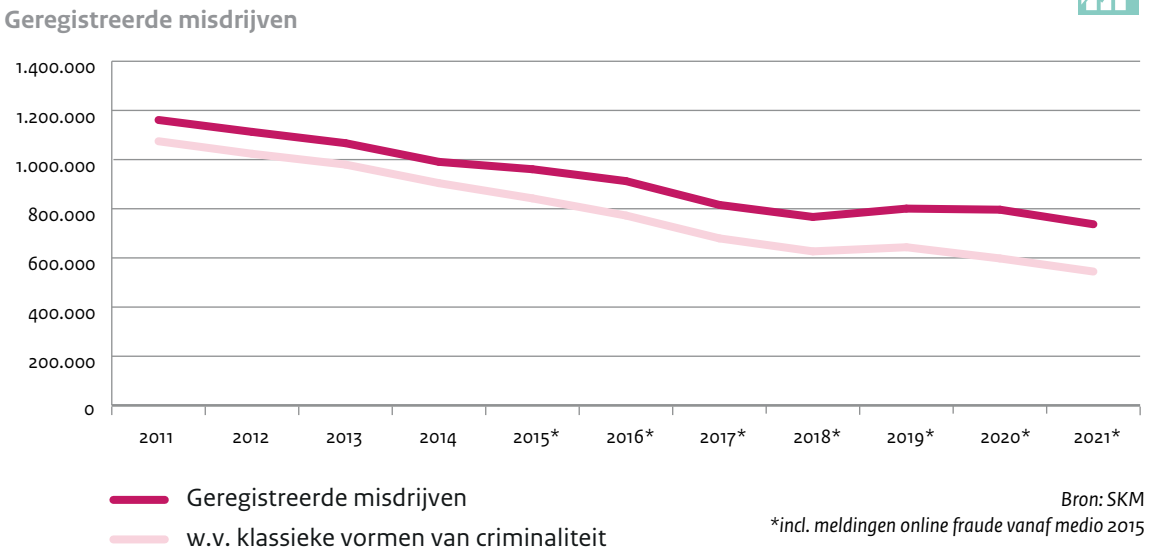

Bron: SKM
**incl. meldingen online fraude vanaf medio 2015*

Of er sprake is van een stijging of een daling varieert sterk per delicttype. Over het geheel genomen is er in 2021 ten opzichte van 2020 een daling te zien bij het aantal vermogensdelicten (-11%), het aantal diefstallen met geweld (-18%) en het aantal geweldsdelicten (-6%). Ook het aantal vernieling en openbare orde/openbaar gezag is nog licht gedaald (-3%). Verder is er een daling te zien bij het aantal opiummisdrijven (-10%).
Het aantal misdrijven wapens en munitie en verkeersmisdrijven laten beide een stijging zien van 3%. Het aantal zedenmisdrijven is in 2021 met 6% gestegen ten opzichte van 2020.

Slachtofferhulp

Slachtoffers van misdrijven kunnen voor emotionele hulp, begeleiding in het strafproces en hulp bij schadevergoeding terecht bij Slachtofferhulp Nederland (SHN).

In 2021 ontving SHN 207.900 aanmeldingen, vergelijkbaar met het aantal in 2020 (-1%). Hierbij zijn net als in het criminaliteitsbeeld dezelfde verschuivingen als gevolg van Covid-19 en aanverwante maatregelen te zien.

Het merendeel van de aanmeldingen is binnen gekomen via politie of Openbaar Ministerie (71% direct en nog eens 19% via ZSM[9]). Een klein deel (10%) heeft op eigen initiatief contact opgenomen met SHN. Dit beeld is al enige jaren hetzelfde.

De ondersteuning vanuit SHN gebeurde in 2021, als de Corona-maatregelen het toelieten, weer steeds vaker op kantoor of bureau, maar van de alternatieven telefonisch of beeldbellen werd ook nog veel gebruik gemaakt.

Figuur 1.2 *Aanmeldingen bij Slachtofferhulp*

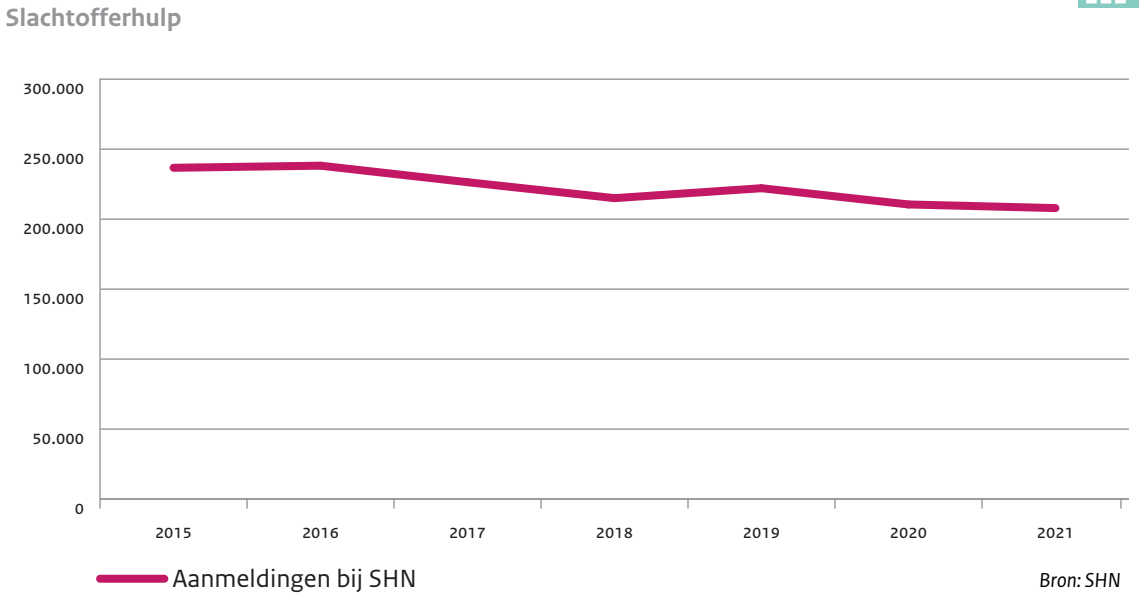

Verdere behandeling geconstateerde misdrijven

Op basis van de Aanwijzing voor de Opsporing is ten aanzien van 360.300 misdrijven in 2021 besloten om vooralsnog geen verdere opsporingshandelingen te verrichten (dit wordt afgewezen genoemd). Ten opzichte van het aantal ter kennis gekomen misdrijven komt het aandeel uit op 49%, hetgeen iets lager ligt dan voorgaande jaren (2019 en 2020: 51%).

Deze afgewezen registraties/zaken betreffen in 2021 vergelijkbaar met voorgaande jaren veelal vermogens-delicten zoals horizontale fraude (marktplaatsfraude), zakkenrollerij, diefstal van brom- en snor- fietsen, diefstal van/uit of vanaf motorvoertuigen, vernieling en/of zaakbeschadiging en verkeersongevallen (verlaten plaats ongeval)[10].

Van deze afgewezen delicten is veelal een internet-aangifte gedaan. Een internetaangifte is mogelijk bij de meeste veelvoorkomende delicten met uitzondering van gewelds- en zedendelicten. Daarnaast kan er alleen internetaangifte worden gedaan als er geen opsporings-indicaties zijn. Met opsporingsindicaties wordt bedoeld camerabeelden, een getuige of een mogelijke verdachte. Als er wel opsporingsindicaties zijn wordt de burger naar het politiebureau verwezen om aangifte te doen en kan dit niet verder via internet. Overigens geldt altijd dat op een later moment het misdrijf alsnog in onderzoek kan worden genomen. Bijvoorbeeld als een verdachte het misdrijf bekent of alsnog een opsporingsindicatie wordt verkregen.

Naast de afgewezen zaken zijn er in 2021 70.900 zaken vroegtijdig beëindigd. Dit zijn zaken die vroeg in het opsporingsproces worden stopgezet vanwege capaciteitsoverwegingen of omdat het geen kansrijk vervolgbare zaak is of omdat een niet-strafrechtelijke interventie effectiever is. Het aantal vroegtijdig beëindigde zaken is ten opzichte van 2020 met 22% gestegen en komt uit op 10% van het aantal ter kennis gekomen misdrijven. Vanaf 2020 zijn er extra redenen in het selectiviteitskader voor de status vroegtijdig beëindigd opgenomen en ook zijn meer eenheden gebruik gaan maken van deze status.

Net als het uitscreenen is het vroegtijdig beëindigen een momentopname in het opsporingsproces aan de voorkant van de strafrechtketen. Als er nieuwe ontwikkelingen zijn, kan deze beslissing worden herroepen.

Van de misdrijven die door de politie verder in behandeling zijn genomen wordt na het uitvoeren van de opsporingshandelingen het onderzoek naar het misdrijf afgerond. In 2021 zijn er 344.600 onderzoeken afgerond. Dit is een daling van 5% ten opzichte van 2020. In ogenschouw nemend dat het aantal ter kennisgekomen delicten met 7% is gedaald, heeft de politie in 2021 relatief iets meer onderzoeken weten af te ronden.

Ook als het onderzoek wordt afgerond kan het voorkomen dat het niet gelukt is om een verdachte te traceren. In het merendeel van de onderzoeken lukt dit echter wel. In 2021 zijn 65% van de onderzoeken afgerond met één of meer verdachten. Dit aandeel is in 2021 duidelijk gestegen, het was in 2019 en 2020 61%, de jaren ervoor tussen de 56% en 59%.

Het ophelderingspercentage is eveneens gestegen. Het ophelderingspercentage[11] komt in 2021 uit op 29% (was in 2018-2020 rond de 27-28% en in de jaren daarvoor rond de 25-26%).

Een misdrijf is opgehelderd als ten minste één verdachte bij de politie bekend is. Ook al is deze voortvluchtig of ontkent hij of zij het strafbare feit te hebben gepleegd. Het is dus mogelijk dat een opgehelderd misdrijf niet tot het inzenden van een verdachte naar het OM leidt.

Overtredingen

Niet alle overtredingen worden afgehandeld binnen het strafrecht. Zo is bij wet bepaald dat bepaalde lichte verkeersovertredingen zonder tussenkomst van de rechter of officier administratief afgehandeld worden. Deze worden ook wel de WAHV-overtredingen genoemd. WAHV staat voor Wet Administratief-rechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften. Dit is het overgrote deel van alle overtredingen. In deze alinea gaat het om de overtredingen die wel binnen het strafrecht worden afgehandeld. Naast de zwaardere verkeersovertredingen (rijden zonder rijbewijs, zeer hoge snelheidsovertredingen) valt te denken aan openbare dronkenschap, diverse economische en milieudelicten, het overtreden van APV-verordeningen of de Leerplicht-wet 1969. De WAHV-overtredingen komen in deze factsheet in hoofdstuk 5 aan de orde.

Elke geconstateerde overtreding krijgt altijd een strafrechtelijk vervolg. Een afweging over het wel of niet verrichten van verdere opsporingshandelingen zoals bij misdrijven is niet aan de orde.

Het totaal aantal zaken dat door de verschillende opsporingsinstanties direct (vaak na schuldvaststelling door het OM) wordt verwezen naar Halt, ingezonden aan het CJIB of door het OM zelf in behandeling genomen is 458.900 in 2021. Dit aantal is sterk gestegen, namelijk met 38% ten opzichte van 2020.

Wordt er ingezoomd op de aanleverende opsporings-instantie, dan is te zien dat de politie maar liefst 49% meer overtredingen heeft geconstateerd.
De overige opsporingsinstanties hebben in 2021 16% meer overtredingen dan in 2020 geconstateerd.

Figuur 1.3 *Geconstateerde overtredingen*

Geconstateerde overtredingen

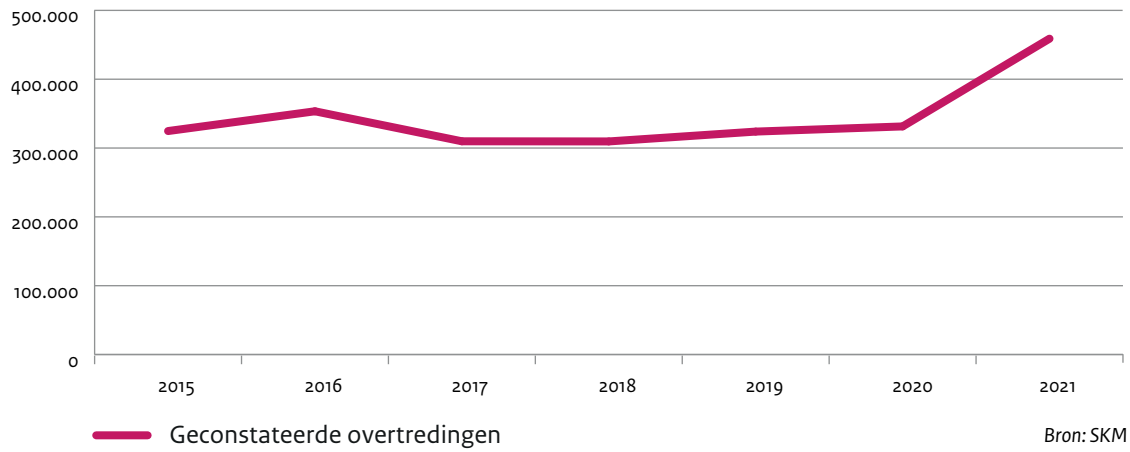

Bron: SKM

De stijging van het aantal overtredingen wordt voor een deel veroorzaakt door Covid-boetes en dan met name avondklokboetes die in het begin van het jaar zijn uitgeschreven. In 2020 was 9% van de overtredingen Corona-gerelateerd. Het gaat naast het overtreden van de avondklok, ook om het niet naleven van de mondkapjesplicht en het verbod op samenkomen van grotere groepen. Het aandeel komt voor 2021 uit op 28%.

1.2 Opsporingsfase

In deze paragraaf gaat het over de eerste beslissing die in de keten ter afdoening van een zaak wordt genomen (de initiële stroom). En dus nog niet over een beslissing naar aanleiding van verzet, bezwaar of het niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie.

De opsporingsinstanties kunnen ter afdoening van een bepaalde specifiek benoemde zaakstroom zelfstandig besluiten tot het opleggen van een strafbeschikking[12], het niet verder vervolgen (onvoorwaardelijk sepot), het verwijzen naar Halt[13], het geven van een reprimande, of de vervolgingsbeslissing in een zaak voorleggen aan het OM.

In 2021 zijn 210.400 beslissingen genomen in de opsporingsfase ter zake van misdrijven. Dit is 4% minder dan in 2020. Deze daling is minder sterk dan de daling die met name bij de klassieke vormen van criminaliteit te zien is. Vaker dan in voorgaande jaren wordt namelijk een zaak afgerond met één of meer verdachten.

Veelal wordt besloten om de zaak voor te leggen aan het OM (90% van de beslissingen). Dit percentage is vergelijkbaar met 2020 en 2019, maar duidelijk hoger dan eerdere jaren. Dit heeft te maken met de beslissing van het OM om vanaf 2019 alle sepots in het primaire systeem van het OM vast te leggen, waarmee de sepots verschuiven naar de vervolgingsfase en in de opsporingsfase zijn geregistreerd als zijnde inzenden naar het OM. Zo worden er in 2021 meer (deel)dossiers ingezonden aan het OM die leiden tot een zaak met een parketnummer.
Daarna volgt de beslissing om een strafbeschikking op te leggen (4%), te verwijzen naar Halt (2%) of een reprimande te geven (3%). De mogelijkheid om een reprimande op te leggen is in 2021 verruimd en kan ook bij winkeldiefstallen door first-offenders.

Ter zake overtredingen zijn 458.900 beslissingen genomen. Dit is een sterke stijging van 38% ten opzichte van 2020. Zoals eerder genoemd is een aanzienlijk deel (28%) hiervan een overtreding van de Corona-maatregelen. Dit verklaart dan ook de stijging.

Het merendeel van de overtredingen wordt afgedaan met een politie-, fiscale of bestuurlijke strafbeschikking (76%). Dit aandeel lijkt na een daling in 2020 weer op het "oude" niveau. Het aantal overtredingszaken dat wordt ingezonden naar het OM (voornamelijk voor de schuldvaststelling) is in 2021 in aantal eveneens sterk gestegen ten opzichte van 2020, maar minder sterk dan de totale stijging van het aantal overtredingen, waardoor het aandeel daalt naar 23%.

Figuur 1.4 *Uitstroom opsporingsfase*

Opsporingsfase

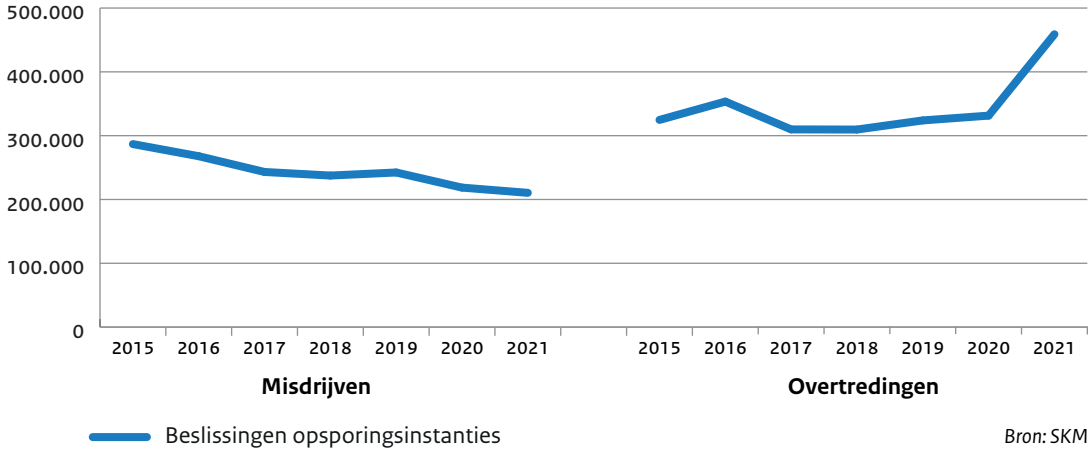

Bron: SKM

Figuur 1.5 *Uitstroom naar type beslissing*

Opsporingsfase

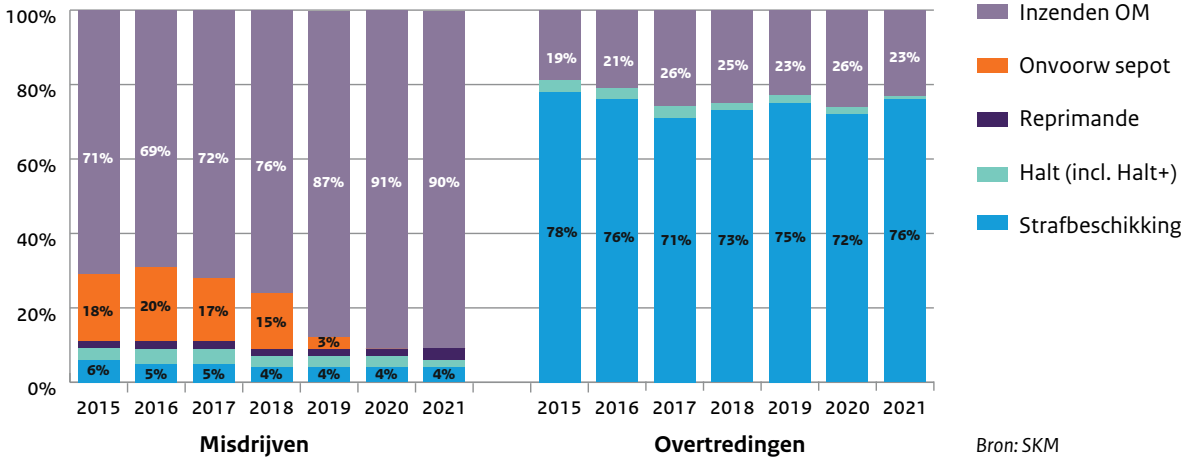

Bron: SKM

1.3 Vervolgingsfase

Het OM beoordeelt de zaken met een verdachte die door de diverse opsporingsinstanties worden voorgelegd. Vervolgens kan het OM besluiten om de verdachte niet verder te vervolgen (onvoorwaardelijk sepot), een transactievoorstel te doen of een strafbeschikking op te leggen. Ook kan het OM beslissen tot een voorwaardelijk sepot. De zaak wordt dan onder voorwaarden niet verder vervolgd. Voldoet de verdachte niet aan de voorwaarden? Dan wordt alsnog overgegaan tot vervolging. Het OM kan ook beslissen tot het dagvaarden van de verdachte, zodat de rechter een uitspraak kan doen in de zaak.

Ook in 2021 werd de toegang tot rechtbanken en de gerechtshoven door de Coronapandemie noodgedwongen beperkt. De anderhalve meter-maatregel bemoeilijkte nog steeds de organisatie van de zittingen. Maar wel in mindere mate dan in 2020. Streven in 2021 was erop gericht om naast het bijhouden van de reguliere instroom van zaken ook de ontstane voorraden terug te brengen tot het niveau van voor de Coronacrisis. Om dit te realiseren hebben het OM en de rechtspraak maatregelen afgesproken.

Eén van de maatregelen is het breder toepassen van de strafbeschikking door het OM in plaats van dagvaarden. Gebleken is namelijk dat van de zaken die voor de Coronapandemie bij de politierechter zijn aangebracht een substantieel deel valt binnen het (straf)bereik van de strafbeschikking en dus achteraf gezien (ook) met toepassing van een strafbeschikking had kunnen worden afgedaan. Dit is op voorhand niet te zeggen, aangezien de straf pas daarna door de rechter wordt bepaald.

Het OM heeft met betrekking tot de initiële stroom in 2021 in 168.500 misdrijfzaken en 94.700 overtredingszaken een vervolgingsbeslissing genomen, oftewel een eerste inhoudelijke beslissing in de keten[14] of de beslissing om de zaak voor te leggen aan de rechter.

Bij misdrijven is dit ten opzichte van 2020 een kleine stijging van 2%. Het aantal zaken dat een beslissing heeft gekregen ligt iets hoger dan het aantal zaken dat in 2021 is ingestroomd bij het OM.

Er zijn ten opzichte van 2020 in 2021 weer meer misdrijfzaken voorgelegd aan de rechter (+5%).
Het aandeel dagvaardingen[15] was in 2020 gedaald van 48% naar 42% en stijgt nu weer naar 44%.
Het aantal strafbeschikkingen en transacties laat in 2021 een stijging zien van 3%, het aandeel is vergelijkbaar met voorgaande jaren en komt uit op 19%. Daarmee lijkt het of de maatregel om de strafbeschikking breder toe te passen geen effect heeft. Dit is echter niet het geval, door het veranderde zaaksaanbod (minder vermogens-misdrijven en eenvoudige geweldsmisdrijven) konden in 2021 in potentie minder zaken afgedaan worden met een strafbeschikking. Een gelijkblijvend percentage is daarmee een positief resultaat en geeft aan dat er wel een effect van de maatregel is.

Figuur 1.6 *Uitstroom vervolgingsfase*

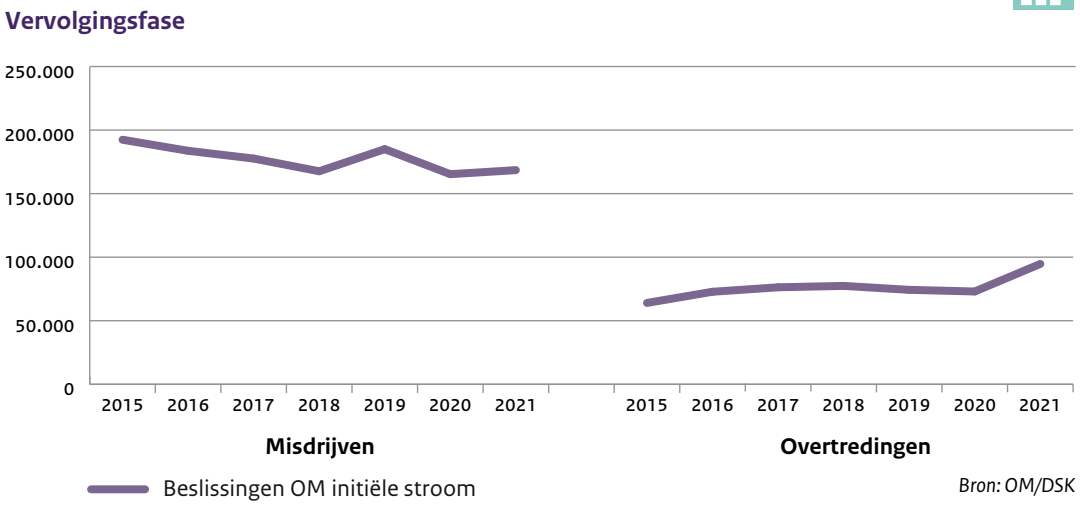

Bron: OM/DSK

Figuur 1.7 *Uitstroom naar type beslissing*

Vervolgingsfase

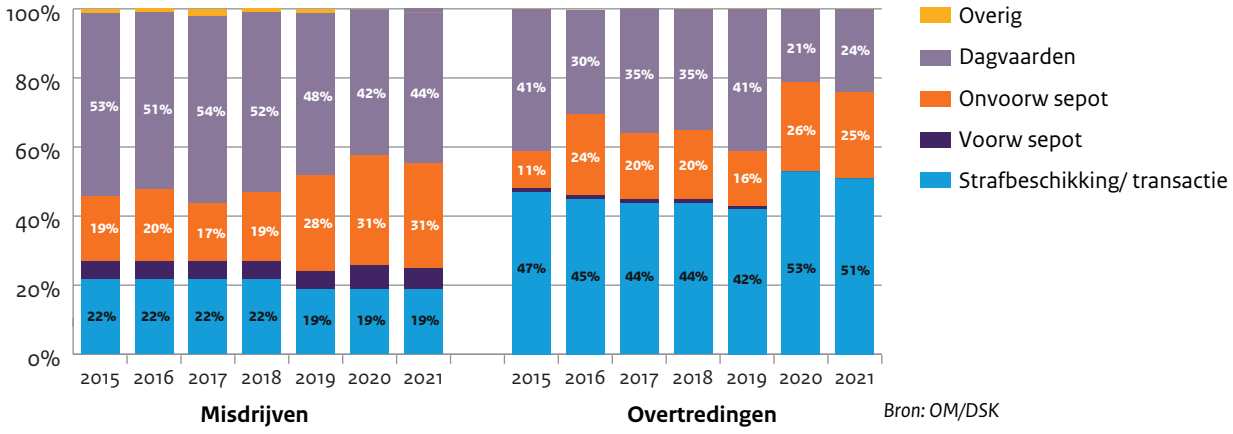

Bron: OM/DSK

Na een stijging in 2020 van het aantal voorwaardelijke sepots, daalt deze weer in 2021 en wel met 13%. Het aandeel komt hierdoor op 6% te liggen. Zowel het aantal als het aandeel onvoorwaardelijke sepots is gelijk aan 2020. Ook in 2021 is er door het OM vrijgekomen juridische capaciteit ingezet om de aanwezige voorraad nog eens (kritisch) te (her) beoordelen, mede in het licht van de voorraad-problematiek. Deze herbeoordelingen leiden vaak tot een onvoorwaardelijk sepot (sepot oud feit), waardoor ook in 2021 het aandeel op 31% uitkomt.

Bij overtredingen is in 2021 het aantal beslissingen sterk gestegen met 30% ten opzichte van 2020. Een deel van deze stijging betreft het weer normaliseren van de productie. Daarnaast heeft het OM oude voorraad weggewerkt, wat heeft geresulteerd in zo'n 10.000 extra onvoorwaardelijke sepots. De vervolgingstermijn in overtredingszaken is beperkt tot 3 jaar na het plegen van het feit. De zaken die geseponeerd zijn konden niet meer binnen die termijn naar zitting. Het aantal onvoor-waardelijke sepots is in 2021 met 25% gestegen ten opzichte van 2020. Het aantal dagvaardingen stijgt met 50%. Dit is niet verwonderlijk, in 2020 zijn er gedurende een halfjaar geen kantonzittingen gehouden. Deze zijn in 2021 weer hervat.

Daarnaast zijn in 2021 veel zaken afgedaan met een OM-strafbeschikking, het aantal is gestegen met 25% in 2021 ten opzichte van 2020.
Doordat bij elke afdoeningsmodaliteit een duidelijke stijging is te zien, zijn geen duidelijke verschuivingen in de mix te zien, met uitzondering van de dagvaarding die stijgt van 21% in 2020 naar 24%.

Zowel bij misdrijven als overtredingen heeft het OM net als in 2020 ook in 2021 om de zittingscapaciteit te ontlasten meer zaken zelfstandig afgedaan dan in voorgaande jaren. Bij misdrijven is 56% van de zaken zelfstandig afgedaan door het OM (2019: 52%), bij overtredingen is dit 76% (2019: 59%).

1.4 Berechtingsfase

De door het OM en de rechtspraak genomen maatregelen om de zittingscapaciteit tijdelijk uit te breiden om de door de Coronapandemie opgelopen achterstanden weg te werken golden tot eind 2021. Naast de genoemde maatregel om de strafbeschikking door het OM breder toe te passen gaat het dan om nog twee andere maatregelen:

- vaststellen tijdelijke handreiking forumkeuze, waarmee ruimere mogelijkheid ontstaat om zaken die voorheen meervoudig werden behandeld, nu enkelvoudig te behandelen;
- tijdelijke uitbreiding van mogelijkheden om zittingen te doen; zo zijn gepensioneerde rechters (ook 70+) aangetrokken om extra zittingen te doen en is het mogelijk om een extra zaak op elke zitting te plannen, dan wel extra zittingen naast het bestaande rooster, bijvoorbeeld in de vorm van avondzittingen, te houden.

De maatregelen om de achterstanden weg te werken en de uitvoering daarvan samen met de achterblijvende instroom van nieuwe zaken hebben in 2020 al geleid tot een aanzienlijke reductie van de voorraad op zitting te plannen misdrijfzaken. In 2021 daalt de voorraad nog verder, maar komt eind 2021 nog net boven het niveau van voor de Coronacrisis uit.
Bij overtredingen is er eind 2021 in vergelijking met 2020 ook een duidelijke reductie van de voorraad, maar de resterende voorraad is nog substantieel te noemen. In 2022 zal via de inloopkamers van de Rechtspraak een aanzienlijke reductie van deze voorraad gerealiseerd

Figuur 1.8 *Uitstroom berechtingsfase in 1e aanleg*

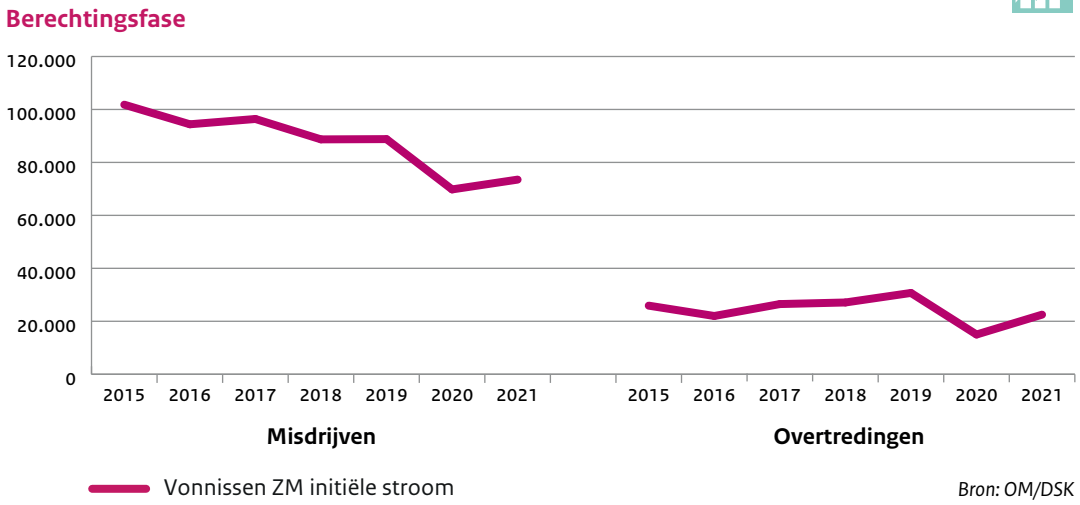

Bron: OM/DSK

Figuur 1.9 *Uitstroom naar inhoud vonnis*

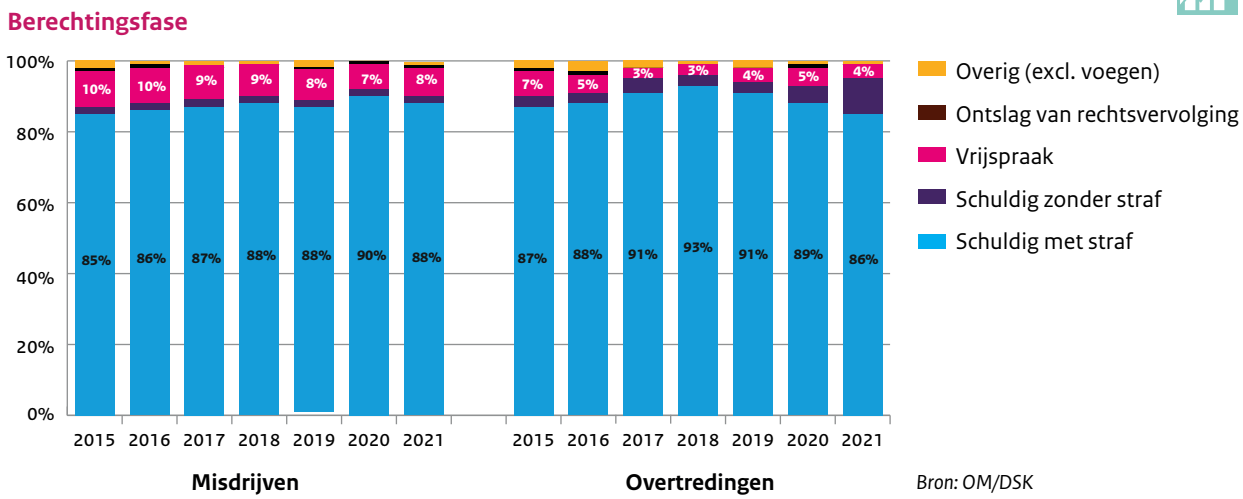

Bron: OM/DSK

(moeten) worden. Een eerste effect hiervan was eind 2021 al zichtbaar.

De rechter sprak in 2021 ter zake misdrijven voor de initiële stroom ruim 73.500 vonnissen in eerste aanleg uit (waarin dit een eerste inhoudelijke beslissing in de keten is)[16]. Daarvan is in 13% van de zaken (9.900) besloten om de zaak ter terechtzitting te voegen met een andere zaak. Het aantal vonnissen inclusief voegingen ter terechtzitting is ten opzichte van 2020 gestegen met 5%.

Ter zake overtredingen zijn 22.500 vonnissen uitgesproken. Ook dit zijn vonnissen in eerste aanleg, waarbij het vonnis de eerste inhoudelijke beslissing in de keten is. Dus niet een vonnis na verzet of het niet kunnen executeren van de opgelegde sanctie. Het aantal vonnissen is met 50% ten opzichte van 2020 gestegen. Deze sterke stijging is niet verrassend, aangezien er gedurende 2020 een half jaar geen kantonzittingen zijn gehouden als gevolg van de toen geldende Corona-beperkingen. De beperkingen speelden in 2021 ook nog een rol, maar in mindere mate en de rechtspraak had inmiddels ook maatregelen genomen om zo goed mogelijk met de beperkingen om te gaan.

Zowel bij misdrijven als bij overtredingen wordt het merendeel van de verdachten ook in 2021 net als voorgaande jaren door de rechter schuldig bevonden (respectievelijk 90% en 96%). Opvallend is dat bij overtredingen wel minder vaak een straf werd opgelegd. In 2020 werd in 5% van de zaken een verdachte schuldig verklaard zonder strafoplegging, in 2021 is dit gestegen naar 10%. Dit zou kunnen zitten in met name de Corona-gerelateerde zaken.

1.5 Resumé: Totaal aantal initiële beslissingen in de keten

De verschillende opsporingsinstanties, het OM en de rechter hebben in 2021 in 189.300 misdrijfzaken en 448.100 overtredingszaken een eerste inhoudelijke beslissing ter afdoening van de zaak genomen. Dit is een stijging van 2% bij misdrijven en van 41% bij overtredingen.

De helft van de beslissingen in de keten wordt bij misdrijven in 2021 door het OM genomen. In bijna twee van de vijf zaken beslist de rechter en in 11% wordt de beslissing in de opsporingsfase genomen. Het beeld is redelijk vergelijkbaar met 2020.

Verdachten van overtredingen hebben de beslissing in de zaak overwegend te horen gekregen in de opsporingsfase van één van de opsporingsinstanties. Het aandeel beslissingen genomen in de berechtingsfase is duidelijk lager dan in de jaren 2019 en verder terug. Dit komt deels door de beperkingen bij de rechtspraak door Corona, maar ook door de toename van het aantal strafbeschikkingen opgelegd door de opsporing in het kader van Corona (zoals de avondklokboetes).

Figuur 1.10 *1e inhoudelijke beslissingen keten*

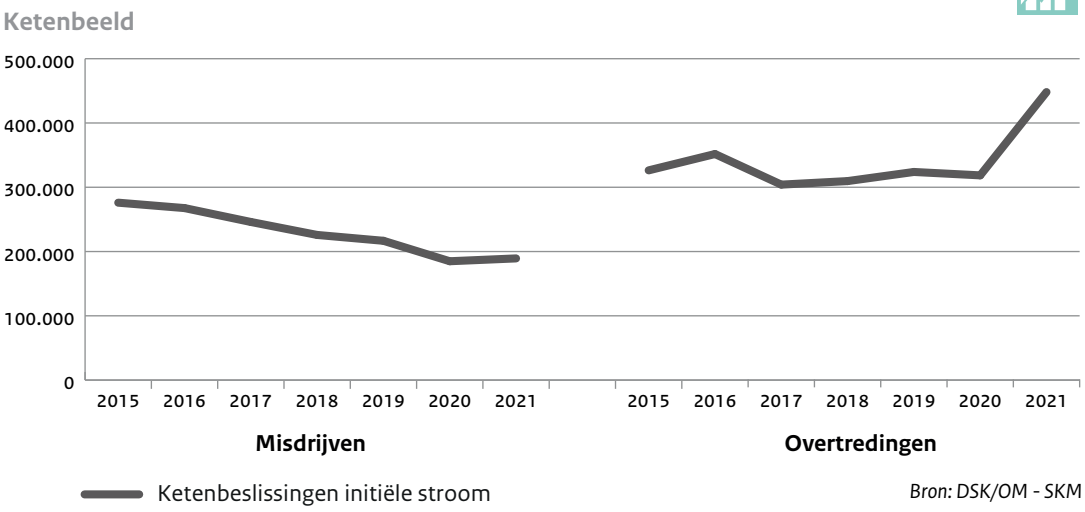

Bron: DSK/OM - SKM

Voorzien van advies, indien nodig, komt de keten (de opsporingsinstanties, het OM en de rechter gezamenlijk) tot een eerste inhoudelijke beslissing. Hierbij komt het ook in 2021 bij 67% van de verdachten van misdrijven tot een schuldigverklaring[17]. In ruim een kwart (29%) van de beslissingen gaat het om een onvoorwaardelijk sepot (vanwege onvoldoende bewijs of alternatieve interventie).
Bij de verdachten van overtredingen wordt in 2021 net als in 2020 94% schuldig bevonden. Dit ligt logischerwijs hoger dan bij misdrijven, want in de meeste gevallen is sprake van heterdaad en is de schuldvaststelling dus duidelijker.

Keteninterventiepercentage

Bij een schuldigverklaring kan binnen het strafrechtelijk kader een interventie in de vorm van een (voorwaardelijke) sanctie of maatregel worden opgelegd.
In bepaalde gevallen wordt echter afgewogen of een strafrechtelijke interventie het meest effectief is en besloten af te zien van strafrechtelijke vervolging omdat een interventie buiten het strafrecht prevaleert. Te denken valt aan financieel toezicht, mediation of opname in een GGZ-instelling.

Het interventiepercentage is in 2021 vergelijkbaar met voorgaande jaren en komt uit op 68% bij misdrijven en overtredingen op 94%. Bij overtredingen komen buitenstrafrechtelijke interventies slechts sporadisch voor en ook bij misdrijven is het aantal buitenstrafrechtelijke interventies beperkt.

In hoofdstuk 4 worden de sancties weergegeven die door de strafrechtketen ten uitvoer worden gelegd.

Figuur 1.11 *Beslissingen per ketenfase*

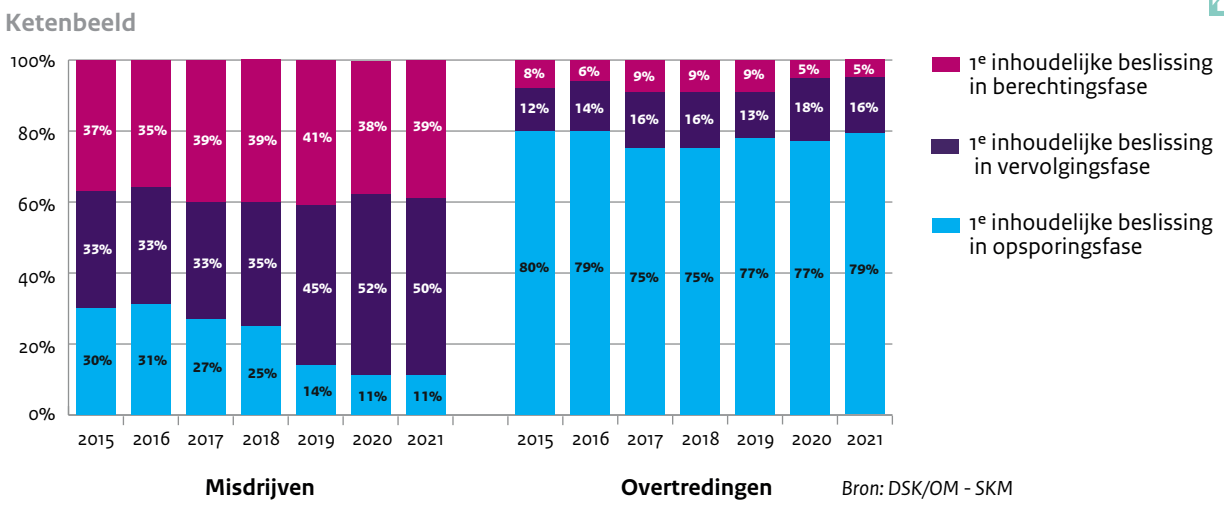

Bron: DSK/OM - SKM

Figuur 1.12 *Beslissingen in de keten naar inhoud*

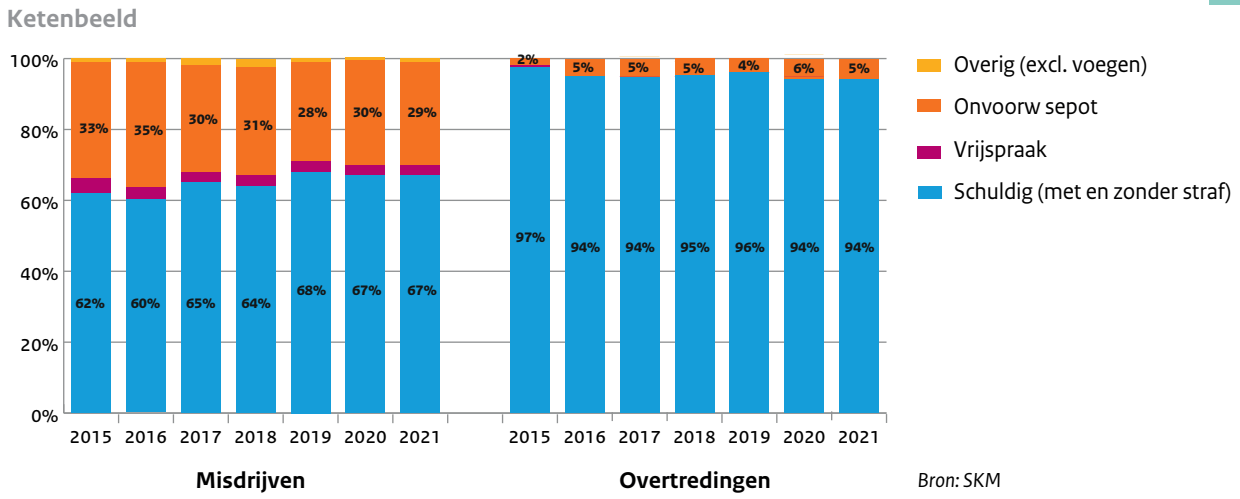

Bron: SKM

Advisering door ketenpartners

Het OM en de rechter kunnen voor het nemen van een beslissing ter afdoening van een zaak worden geadviseerd door andere organisaties, waaronder reclassering en Raad voor de Kinderbescherming.

Reclassering

De reclassering voert vier kerntaken uit binnen de strafrechtketen:

1. advisering aan het OM, de rechtspraak en de DJI;
2. het toezicht houden op naleving van bijzondere voorwaarden;
3. de uitvoering van justitiële interventies, en;
4. de uitvoering van werkstraffen.

Deze taken worden voor volwassenen uitgevoerd door drie reclasseringsorganisaties (3RO): Reclassering Nederland (RN), Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG), en Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering (LJ&R).

Op het gebied van de kerntaken advies, toezicht en de justitiële interventies zijn de beperkingen in het kader van Covid-19 niet van dusdanige aard geweest dat er extra voorraden/achterstanden zijn ontstaan. Indien mogelijk zijn deze taken op een digitale manier uitgevoerd of met in acht neming van de algemeen geldende Corona-maatregelen. De daling van het aantal misdrijfzaken zoals benoemd bij het OM en rechtspraak maakt ook dat het aantal adviezen en toezichten bij 3RO is gedaald. Deze daling van het aantal adviezen leidt op termijn ook trot een verdere daling van de instroom van toezichten bij de reclassering.

In 2021 zijn door 3RO meer dan 38.200 adviezen uitgebracht. Dit is ten opzichte van 2020 een stijging van 2%. In de fase voor de rechtszitting voert 3RO toezichten uit bij de schorsing van preventieve hechtenis. In 2021 waren dit 3.700 toezichten, waarvan 85% succesvol is voltooid. Het aantal schorsingstoezichten ligt 10% hoger dan in 2020.

In hoofdstuk 6 over de tenuitvoerlegging wordt ingegaan op de werkstraffen en op de toezichten na veroordeling.

Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming kan met betrekking tot minderjarige verdachten onafhankelijk onderzoek uitvoeren en advies uitbrengen. Dit kan zowel bij misdrijven als bij overtredingen. In 2021 heeft de Raad ongeveer 9.300 strafonderzoeken en 1.300 onderzoeken schoolverzuim uitgevoerd. Het aantal strafonderzoeken is ten opzichte van 2020 met 7% gedaald.

Als er lange tijd zit tussen het onderzoek en de zitting bij de rechter kan de Raad een actualisatie uitvoeren om na te gaan of de situatie van de verdachte is gewijzigd. Immers voor een goede beslissing is het wenselijk om over een zo actueel mogelijk advies te kunnen beschikken. Eén op de tien strafonderzoeken betreft zo'n actualisatie van een eerder onderzoek. Het aandeel actualisaties is in 2021 vergelijkbaar met 2020 en 2019.

Het aantal uitgevoerde onderzoeken schoolverzuim is vergelijkbaar met 2020 (+1%). Het aantal uitgevoerde schoolonderzoeken ligt daarmee al twee jaar duidelijk lager dan voorgaande jaren, hetgeen verband houdt met Corona en de wijze waarop scholen het onderwijs uitvoeren en omgaan met verzuim. In beide jaren leidde schoolverzuim vrijwel niet tot strafrechtelijk ingrijpen.

De Raad voor de Kinderbescherming heeft ook in 2021 voor wat betreft het uitvoeren van onderzoek en advies wel beperkingen gekend, echter deze hebben niet tot noemenswaardige capacitaire problemen geleid. Werkzaamheden zijn net als bij 3RO conform de algemeen geldende Corona-maatregelen uitgevoerd en indien mogelijk digitaal. De uitvoering van taakstraffen bij minderjarigen, waar de Raad een coördinerende rol heeft, kende in 2021 wel nog sterke beperkingen. Dit wordt besproken in hoofdstuk 6 over tenuitvoerlegging.

Raad voor Rechtsbijstand

Aangehouden verdachten hebben het recht om een gesubsidieerde advocaat te consulteren. De toedeling van advocaten is geregeld via piketdiensten. De toekenning van zo'n gesubsidieerde advocaat ook wel een toevoeging genoemd. De Raad voor Rechtsbijstand faciliteert deze voorziening. Sinds 1 maart 2016 is het recht op bijstand van een raadsman tijdens het politieverhoor in het Wetboek van Strafvordering verankerd. Voor minderjarigen gold dit al. Met ingang van 1 maart 2017 is bij wet het recht op consultatie- en verhoorbijstand voor kwetsbare verdachten (waaronder minderjarigen) verruimd.

De Covid-19-maatregelen hebben net als in 2020 ertoe geleid dat in 2021 de werkzaamheden anders dan in voorgaande jaren dienden te worden uitgevoerd.

In het geval verdachten worden aangehouden en voorgeleid en een piketmelding uitgaat naar de Raad voor Rechtsbijstand, wordt consultatiebijstand door de advocatuur telefonisch verleend. Advocaat en politie hebben elkaars contactgegevens en kunnen daar onderling contact over zoeken en afstemmen. Hetzelfde geldt voor de verlening van verhoorbijstand. Uitgangspunt is dat verhoorbijstand eveneens op afstand per telefoon geschiedt, indien dit om praktische redenen niet via videoverbinding plaats kan vinden.

De toevoegingswerkzaamheden van de Raad hebben ook in 2021 grotendeels doorgang kunnen vinden, dit werd vanuit huis door de medewerkers gedaan.

In aantallen zijn er in 2021 82.800 piketmeldingen binnengekomen bij de Raad. Dit is een daling van 13% ten opzichte van 2020. Opvallend, gezien dat het aantal door politie gehoorde verdachten in 2021 vergelijkbaar is met 2020. Dit wordt echter verklaard door een verbetering in de piketdeclaratieregistratie waardoor een declaratie niet meer in delen in te dienen is. Alle declaratieaspecten (dat kunnen er meer zijn) worden nu in een keer geregistreerd. De geconstateerde daling heeft dus een registratieve oorzaak.

Naast bijstand bij verhoor zijn er in 2021 37.800 ambtshalve en 70.100 reguliere toevoegingen aangevraagd bij de Raad. Dit aantal is ten opzichte van 2020 licht gestegen, respectievelijk met 3% en 1%. De stijging van de ambtshalve toevoegingen wordt voor een deel veroorzaakt door een niet beoogde nevenwerking van de nieuwe wet USB, waarbij alles rondom de ten uitvoerlegging van een voorwaardelijke straf (TUL) leidt tot een ambtshalve toevoeging. Voorheen werd dit of meegenomen in een nieuwe straftoevoeging voor een nieuw vergrijp of was er helemaal geen sprake van een toevoeging.

Figuur 1.13 *Piketmeldingen (o.b.v. declaraties) en toevoegingen*

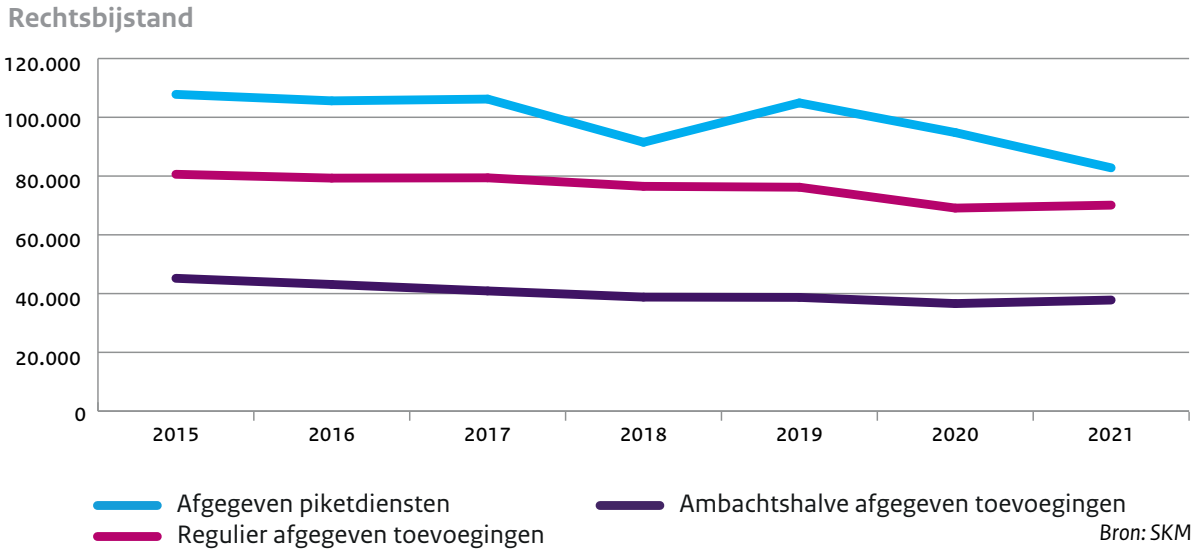

Bron: SKM

2. Doorlooptijden

Het is van belang dat een inhoudelijke afdoenings-beslissing in een zaak binnen een redelijke termijn wordt genomen. De doorlooptijd vormt een belangrijk aspect van de kwaliteit van de strafrechtspleging en daarmee ook van het vertrouwen in de rechtsstaat.

Om termijnen te kunnen halen is voldoende capaciteit nodig en moeten werkvoorraden zo laag mogelijk zijn. Echter op beide punten heeft Corona in 2020 en 2021 de nodige impact gehad. Er zijn achterstanden in de keten ontstaan vanwege de Coronabeperkingen en de daarmee samenhangende beperking van de capaciteit. Dit overigens bovenop reeds bestaande achterstanden. Hierdoor heeft de afhandeling van zaken voor vrijwel alle zaakstromen vertraging opgelopen.

De vertraging wordt in de verschillende doorlooptijden pas zichtbaar als de zaak zijn eindpunt bereikt. Bij de meeste doorlooptijden is dit het moment waarin voor het eerst een inhoudelijke beslissing in de zaak wordt genomen door het OM of door de rechter.
Zolang de zaak immers nog in de voorraad zit en/of in behandeling is, kan geen doorlooptijd worden vastgesteld. De impact van Corona is daarom pas later in de doorlooptijden terug te zien. In 2020 was er over het algemeen al een langere doorlooptijd te zien, maar deze is 2021 nog verder toegenomen. Ook zal in 2022, zeker als achterstanden nog verder worden weggewerkt, naar verwachting nog een verdere toename van de doorlooptijden te zien zijn.

De doorlooptijd van standaardzaken wordt al meerdere jaren gemonitord. *Standaardzaken* zijn zaken, zowel overtredings- als misdrijfzaken, waarbij de procedure binnen de keten in sterke mate is gestandaardiseerd. Zaken waarin sprake is van preventieve hechtenis zijn geen standaardzaken. De doorlooptijd waar het hier om gaat is de tijd tussen de datum van het eerste verhoor en de datum waarop een eerste inhoudelijke beslissing wordt genomen. Het aandeel standaardzaken dat in 2021 binnen 30 dagen een eerste inhoudelijke beslissing heeft gekregen is zowel bij misdrijven als overtredingen gedaald.

Figuur 2.1 *Doorlooptijd standaardzaken*

Doorlooptijd

Doorlooptijd standaardzaken

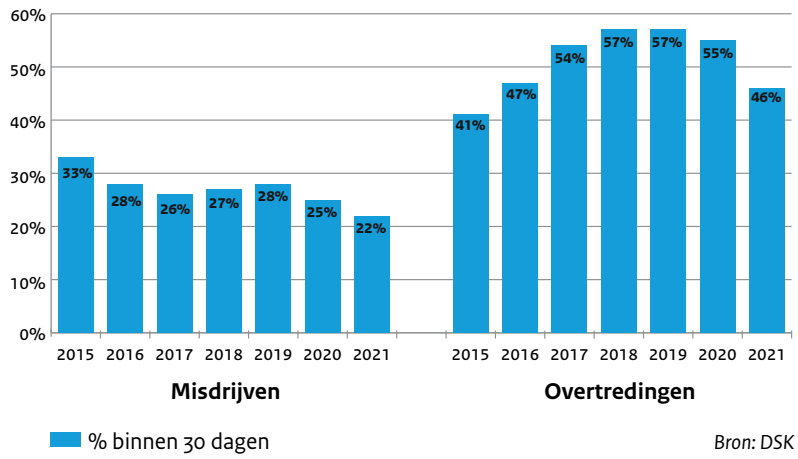

Bron: DSK

Figuur 2.2 *Doorlooptijd zaken voor de rechter*

Doorlooptijd

Doorlooptijd in maanden, van 1e verhoor tot vonnis bij de rechter

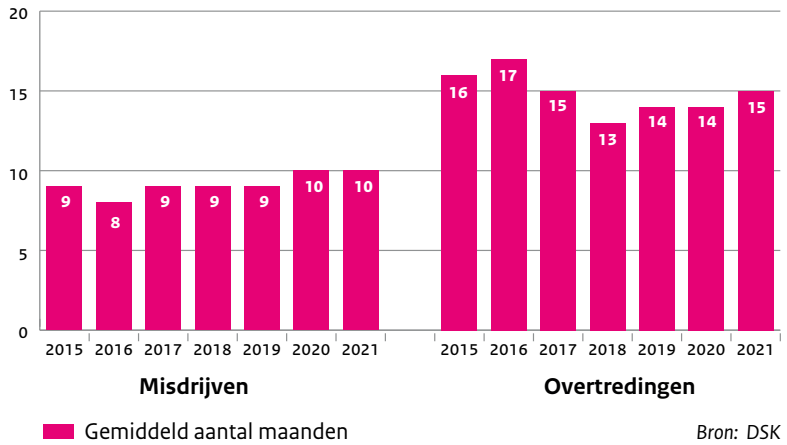

Bron: DSK

Bij misdrijven krijgt 22% van de zaken binnen 30 dagen een beslissing, bij overtredingen is dit 46%.

Naast de doorlooptijd van standaardzaken wordt de doorlooptijd gemeten van zaken die voor een eerste inhoudelijke beslissing aan de rechter worden voorgelegd[18]. Dit zijn deels standaardzaken en deels niet-standaardzaken.
Het gaat ook hier om de tijd tussen het eerste verhoor en de eerste inhoudelijke beslissing, in dit geval het eerste eindvonnis van de rechter.
De doorlooptijd van zaken die aan de rechter worden voorgelegd is bij misdrijven in 2021 gemiddeld 10 maanden. Dit is vergelijkbaar met 2020. Bij overtredingen is de gemiddelde doorlooptijd opgelopen naar 15 maanden.

De strafrechtketen heeft nog voor de Coronacrisis het verkorten van doorlooptijden benoemd als prioriteit en gezamenlijke streefwaarden vastgesteld. Hierbij is ten behoeve van de verdachte, het slachtoffer en de maatschappij gezocht naar een balans tussen tijd, effectiviteit en kwaliteit.

De volgende zeven zaakstromen[19] zijn toen geprioriteerd:
1. Overtredingen (excl. WAHV-overtredingen)
2. Hoger beroep
3. Ondermijning
4. Jeugd
5. Executie
6. Ernstige zedenmisdrijven
7. Ernstige verkeersmisdrijven

Voor overtredingen en ondermijning zijn meer kwalitatieve normen gesteld. Zo is voor overtredingen afgesproken om de kwaliteit van de digibon te verbeteren. Dit vanuit de gedachte dat als de aanlevering kwalitatief beter is, dit tot minder afkeur en retourstromen leidt en dus tot een verbetering van de doorlooptijd. Bij ondermijning is er onder meer de verplichting om een plan van aanpak op te stellen met het beoogde maatschappelijk effect en een beoogde doorlooptijd. Zie voor een toelichting op de normen: https://www.strafrechtketen.nl/onderwerpen/doorlooptijden/documenten/publicaties/2019/06/26/ketennormen-voor-doorlooptijden

Om zicht te hebben op de ontwikkeling wordt gekeken naar het gemiddelde en de mediaan voor zowel de doorlooptijd van 1e verhoor tot afdoening OM als de doorlooptijd van 1e verhoor tot het vonnis van de rechter in 1e aanleg. In figuur 2.3 en 2.4 is dit weergegeven.

Bij overtredingen laat de gemiddelde doorlooptijd van 1e verhoor tot OM-afdoening na een duidelijke stijging in 2020, in 2021 een daling zien. De stijging in 2020 hield verband met het wegwerken van voorraden, waarbij zeer oude zaken zijn afgedaan. Deze hebben in 2020 het gemiddelde sterk negatief beïnvloed. De daling van het gemiddelde in 2021 betekent daarom in dit geval niet dat er sprake is van een verbetering van de doorlooptijd over het geheel. De stijging van de mediaan in 2021 wijst op het tegenovergestelde, namelijk een toename van de doorlooptijd.

Figuur 2.3 *Doorlooptijd Overtredingen*

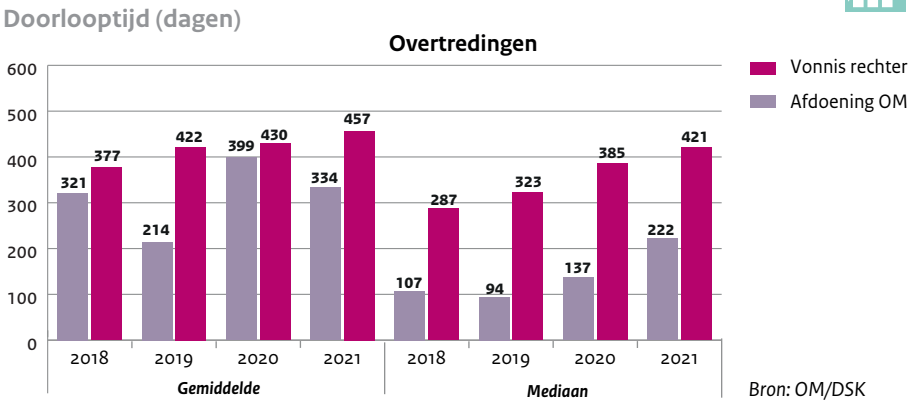

Bron: OM/DSK

De doorlooptijd tot aan het vonnis door de rechter laat eveneens een toename zien, zowel het gemiddelde als de mediaan laten een stijging zien. In 2020 hebben de rechtbanken een halfjaar lang geen kantonzittingen gedaan, waardoor de zaken die in 2021 zijn behandeld ouder waren dan gebruikelijk.

De doorlooptijd bij ondermijningszaken is in 2021 min of meer vergelijkbaar met 2020. De doorlooptijd tot afdoening door het OM laat een kleine daling zien, de doorlooptijd tot aan het vonnis van de rechter is echter iets toegenomen.

De geprioriteerde ernstige verkeersdelicten zijn delicten waarbij artikel 6 van de Wegenverkeerswet is overtreden. Dit zijn de zaken waar het gaat om een verkeersongeval met zwaar lichamelijk letsel of dood tot gevolg. De normen die zijn vastgesteld voor 2021 zijn:

- 80% van de verkeerszaken dient binnen 1 jaar vanaf de pleegdatum voor de 1e keer op zitting te zijn gebracht, en
- 80% van de verkeerszaken dient binnen 3 maanden na 1e zitting een eindvonnis te hebben. In de voorgaande jaren waren deze normen vastgesteld op 75% van de verkeerszaken.

Voor wat betreft de doorlooptijd van plegen tot 1e keer op zitting is er na de verslechtering in 2020 weer enige verbetering te zien. Dit heeft er mee te maken dat in 2020 er minder zittingen waren door sluiting van de rechtbanken. Het percentage dat binnen de norm is behandeld komt uit op 14%. De norm van 80% wordt daarmee bij lange na niet gehaald. De tweede norm bij verkeerszaken wordt net als in 2020 en voorgaande jaren ook in 2021 wel gehaald.

Figuur 2.4 *Doorlooptijd Ondermijning*

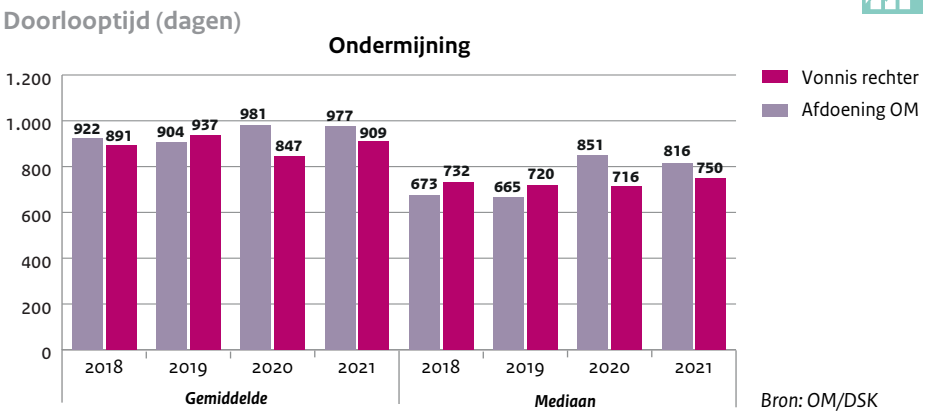

Bron: OM/DSK

Figuur 2.5 *Doorlooptijd Verkeer*

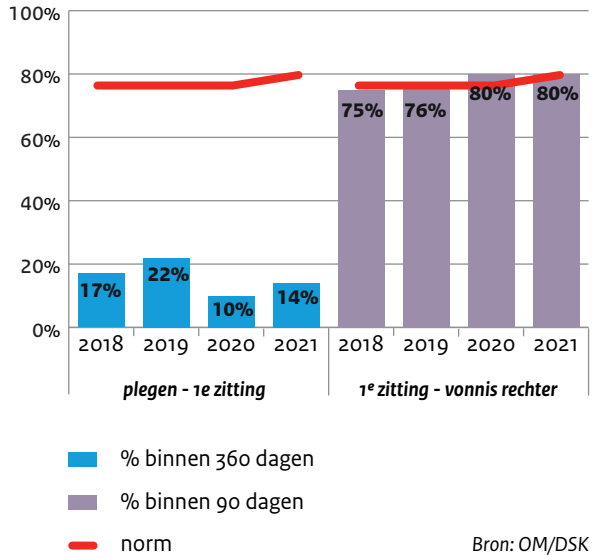

Bron: OM/DSK

Voor zeden zijn de volgende normen vastgesteld:

- 80% van de zedenzaken (m.u.v. kinderpornografie) dient binnen 6 maanden na aangifte door politie naar het OM te zijn gestuurd.
- 80% van de kinderpornografiezaken dient binnen 7 maanden na binnenkomst door politie naar het OM te zijn gestuurd.
- 80% van de zedenzaken dient binnen 6 maanden na ontvangst van politie op zitting te zijn geweest, waarvan 60 dagen voor de 1e beoordeling en 4 maanden tot 1e zitting.
- 80% van de zedenzaken krijgt binnen 3 maanden na zitting in 1e aanleg een eindvonnis.

In de figuren 2.6 en 2.7 is voor de normen de realisatie weergegeven. Alleen de doorlooptijd 1e zitting tot eindvonnis laat een duidelijke verbetering zien in 2021 (+6 procentpunt). Wel geldt voor alle normen dat deze nog altijd niet worden gehaald.

Figuur 2.6 *Doorlooptijd Zeden en Kinderpornografie*

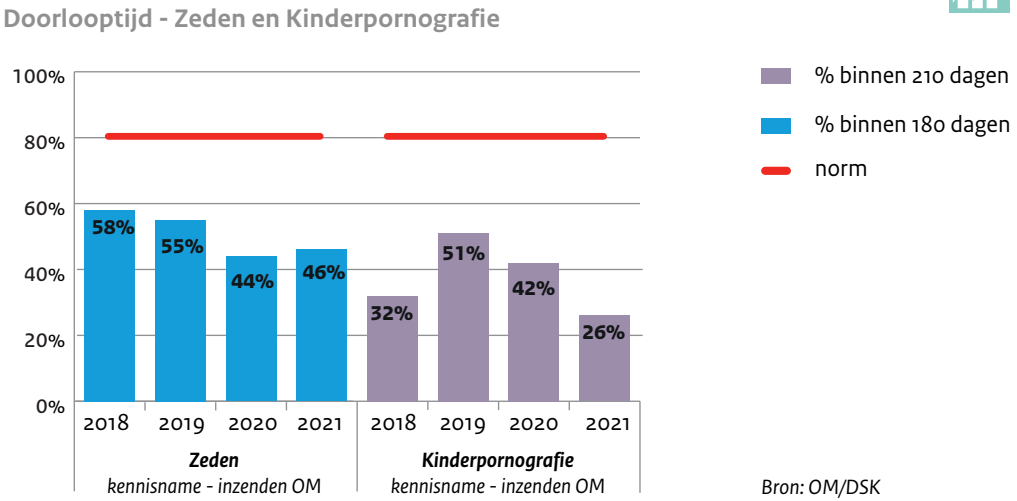

Bron: OM/DSK

Figuur 2.7 *Doorlooptijd Zeden*

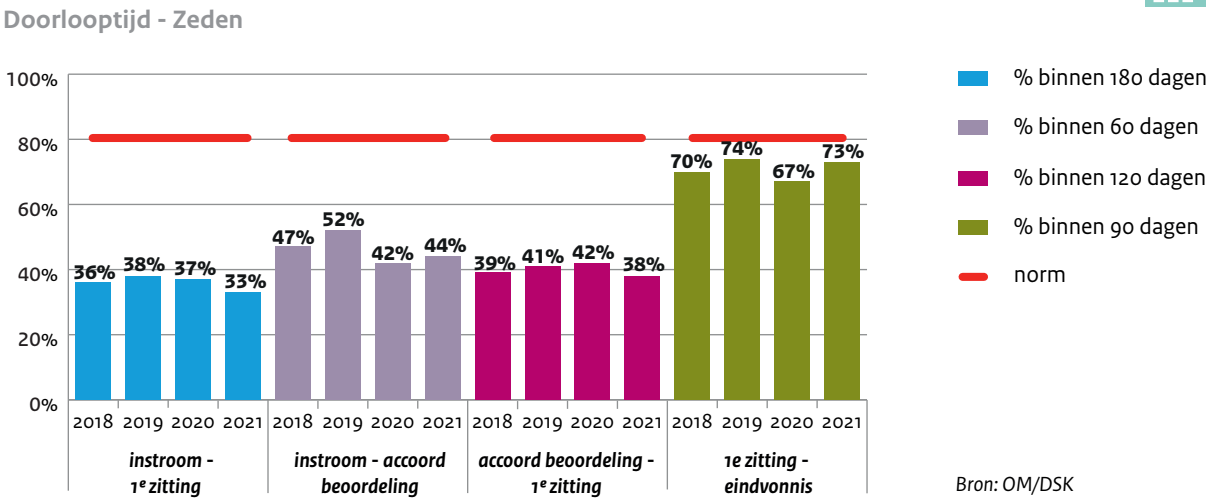

Bron: OM/DSK

Korte doorlooptijden in de jeugdstrafrechtketen zijn in 2001 vastgelegd in de zogenoemde Kalsbeeknormen. Volgens deze normen moet 80% van de misdrijfzaken met een minderjarige verdachte binnen de gestelde doorlooptijd worden gerealiseerd. Het gaat om de volgende drie doorlooptijden:

- % zaken waarvan binnen 30 dagen na eerste verhoor het proces-verbaal is ontvangen door het OM
- % zaken waarvan binnen 90 dagen na eerste verhoor het OM de zaak heeft beoordeeld
- % zaken waarvan binnen 180 dagen na eerste verhoor de rechter een vonnis heeft uitgesproken

De doorlooptijden laten in 2021 geen verbetering zien. Uitzondering is de doorlooptijd 1e verhoor tot datum ontvangst procesverbaal, deze verbetert wel, maar ook hier wordt de norm nog niet gehaald.

Omdat de normen niet meer goed aan blijken te sluiten op de huidige werkprocessen, is medio 2019 besloten om in de loop van 2022 met nieuwe normen te komen. Er moet beter zicht komen op de doorlooptijd en op de momenten in het proces waarop er vertraging ontstaat. Dit is belangrijk omdat sancties voor jeugdigen meer effect hebben naarmate ze sneller worden opgelegd.

Figuur 2.8 *Doorlooptijd jeugd*

Doorlooptijd - Jeugd

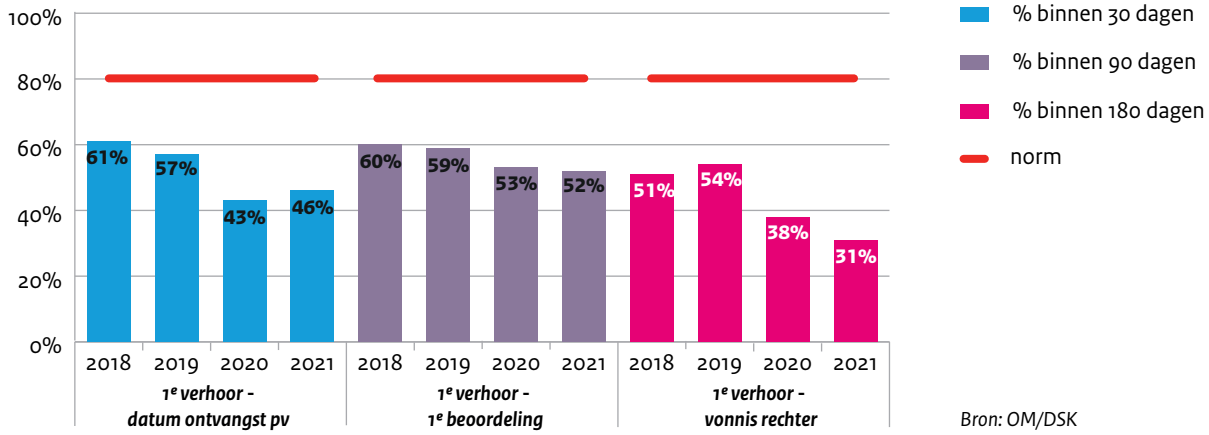

Bron: OM/DSK

Bij hoger beroep zijn twee normen vastgesteld. De eerste norm heeft betrekking op alle zaken waarbij hoger beroep is aangetekend. In 100% van de zaken dient het dossier binnen 4 maanden door de rechtbank bij het hof te zijn ingezonden. De tweede norm geldt voor de artikel 12 zaken.

Dit zijn zaken waarin direct-belanghebbenden het niet eens zijn met de beslissing om niet te vervolgen en een klacht indienen. Het hof dient in 90% van de zaken binnen 180 dagen na ontvangst van de klacht een beslissing te hebben genomen.

In 2021 ligt de inzendtermijn bij 61% van alle hoger beroepzaken binnen dan 4 maanden. Dit is lager dan in 2020 en 2019.
Van de artikel 12 zaken wordt in 2021 in 11% binnen 180 dagen na ontvangst van de klacht door het hof een beslissing genomen. Het percentage is nog verder gedaald ten opzichte van 2020 en eerdere jaren. Dit wordt onder andere veroorzaakt door capaciteits-problemen, waardoor vertragingen ontstaan bij de arrondissementsparketten en het ressortsparket.

Beide normen worden niet gehaald, maar dit was gelet op de omvang van de voorraden eind 2019 ook niet de verwachting.

De meting aangaande executie is onderdeel van de USB-monitor en cijfers hiervan komen later beschikbaar en worden apart gerapporteerd.

Figuur 2.9 *Doorlooptijd Hoger beroep*

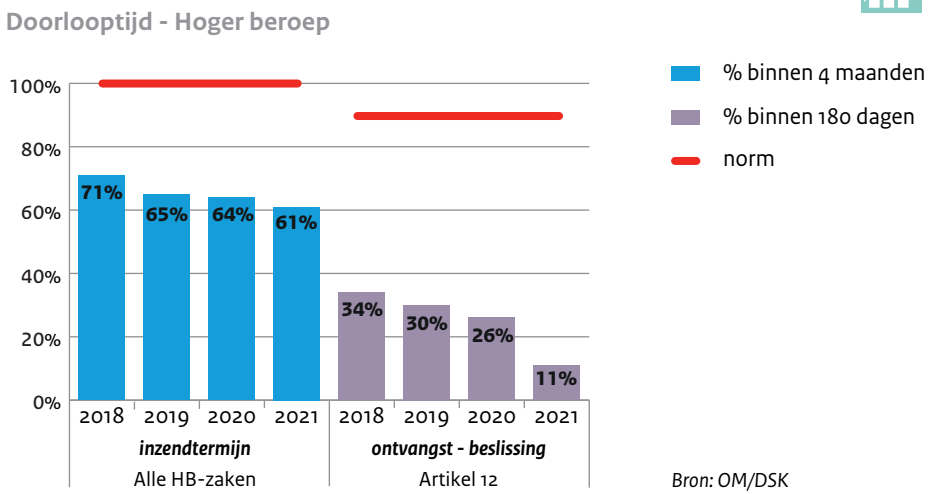

Bron: OM/DSK

3. Herinstroom

Nadat een eerste inhoudelijke beslissing is genomen kunnen zaken herinstromen in de keten. Dit kan op verschillende manieren:

1. Na verzet tegen een strafbeschikking. De beslissing wordt dan door het OM opnieuw bekeken. Bij een verzet tegen een door een opsporingsinstantie opgelegde strafbeschikking kan het OM beslissen te seponeren, een nieuwe strafbeschikking op te leggen of het verzet aan de rechter voorleggen.
2. Na het niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie. Ook dan wordt de zaak via het CJIB voorgelegd aan het OM om te beslissen over vervolgmaatregelen om alsnog tot een geslaagde tenuitvoerlegging te komen.
3. Bij hoger beroep tegen het vonnis van de rechter. Zowel het OM als de verdachte kan beroep aantekenen. De zaak wordt dan in de tweede lijn -door de gerechtshoven- opnieuw behandeld. In deze factsheet is de tweede lijn nog niet opgenomen.

3.1 Herinstroom in de keten

In 2021 zijn bij het OM 3.200 misdrijfzaken ingestroomd naar aanleiding van een verzet op een strafbeschikking die eerder was opgelegd door één van de opsporings-instanties of het niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie. Bij overtredingen betrof dit 46.400 zaken na verzet of niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie. Voor deze zaken wordt een beslissing van het OM gevraagd. Dit is weliswaar een eerste beslissing van het OM in deze zaken, maar een tweede beslissing in de keten.

Voor zowel de misdrijfzaken als de overtredingszaken is dit een duidelijke daling in 2021 ten opzichte van 2020 van respectievelijk 19% en 15%. Echter de daling bij overtredingszaken verdient nuancering. Het aantal lag in 2020 substantieel hoger door het wegwerken van voorraden. In 2021 speelt dit niet, maar wordt het toch nog relatief hoge volume, in vergelijking met de jaren 2019 en eerder, veroorzaakt door de forse instroom van Corona-gerelateerde overtredingen, waarvan een deel na verzet of het niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie in 2021 herinstromen in de keten.

Naast deze zaken, zijn er ook zaken ingestroomd[20] na verzet tegen een OM-strafbeschikking en na niet kunnen executeren van een sanctie opgelegd door het OM. In deze zaken is de beslissing van het OM zowel voor het OM als voor de keten een tweede beslissing.

Bij misdrijven ging het in 2021 om 8.600 zaken na verzet en niet kunnen executeren van de opgelegde sanctie. Dit is een daling van 20% ten opzichte van 2020. Bij overtredingen is dit met 17% gestegen naar 8.100 zaken.

De totale herinstroom is zeker in vergelijking met 2020, maar ook in vergelijking met eerdere jaren, afgenomen. Afgezet tegen de initiële stroom komt 2021 uit op 6% bij misdrijven en 12% bij overtredingen.

In voorgaande edities van de factsheet werd er onderscheid gemaakt tussen herinstroom na verzet tegen een strafbeschikking en na het niet kunnen executeren van de opgelegde sanctie. Echter door nieuwe procesafspraken tussen het OM, politie en CJIB is het niet meer mogelijk om dit onderscheid te maken.

Figuur 3.1 *Herinstroom in de keten*

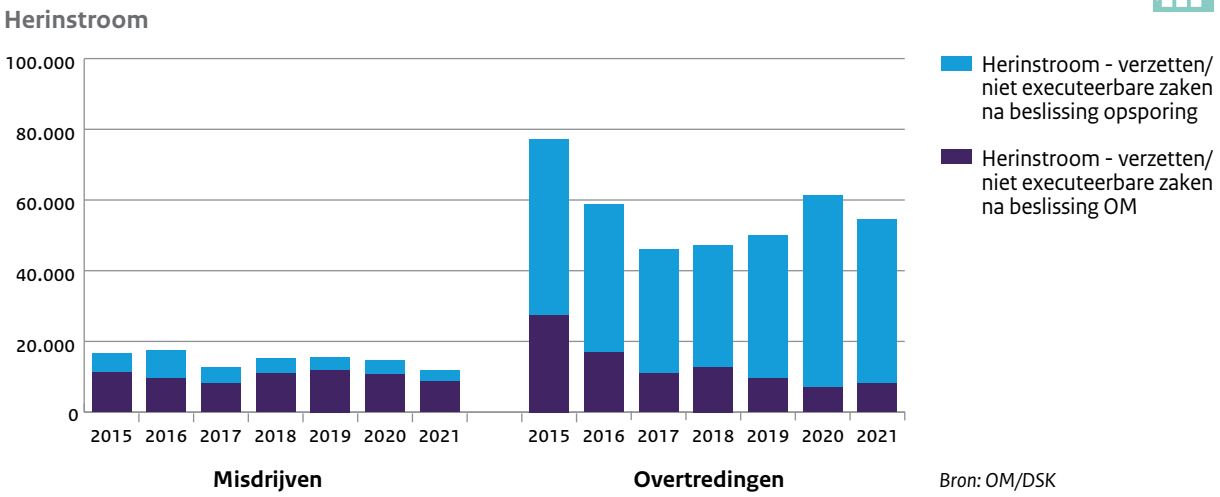

Bron: OM/DSK

3.2 Beoordeling OM herinstroom

Het OM heeft in 2021 in 13.600 misdrijfzaken en 60.900 overtredingszaken naar aanleiding van verzet tegen een strafbeschikking of het niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie een (nieuwe) beslissing genomen.

Bij misdrijven is dit een daling ten opzichte van voorgaand jaar van 5%. Er zijn in 2021 ten opzichte van 2020 11% minder strafbeschikkingen door het OM opgelegd en 12% minder onvoorwaardelijke sepots. Wel zijn er meer zaken aan de rechter voorgelegd (+5%). Voor de afdoeningsmix betekent dit een lichte stijging van het aandeel dat aan de rechter wordt voorgelegd, dit stijgt naar 46%. Het aandeel strafbeschikking/transactie blijft gelijk en het aandeel onvoorwaardelijk geseponeerd daalt naar 44%.

Bij overtredingen is er sprake van een stijging van 42%. Het aantal zaken dat aan de rechter is voorgelegd is met 123% gestegen, het aandeel stijgt weer van 30% in 2020 naar 47% in 2021. Dit komt doordat er weer het hele jaar kantonzittingen zijn gehouden, in tegenstelling tot 2020 toen er in de periode maart t/m september geen zittingen zijn gehouden. Dit is wel nog altijd lager dan in de jaren voor Corona. Het aantal opgelegde strafbeschikkingen laat eveneens een sterke stijging zien (+50%), het aandeel blijft gelijk op 8%. Het aantal onvoorwaardelijke sepots is vergelijkbaar met 2020, maar doordat meer zaken in totaal zijn beoordeeld, daalt het aandeel naar 44%.

Figuur 3.2 *Herinstroom – beslissing vervolgingsfase*

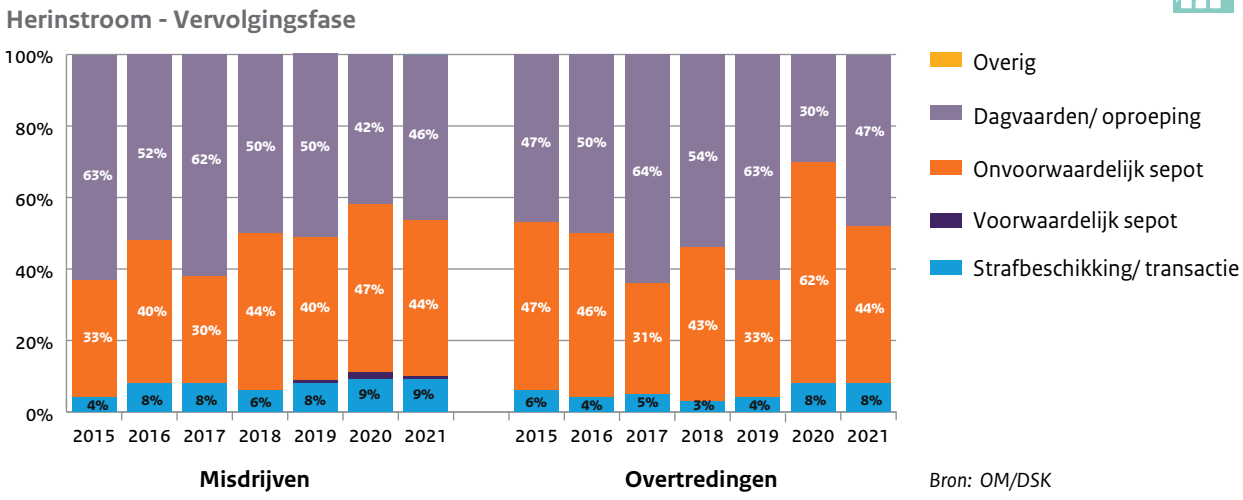

Bron: OM/DSK

3.3 Vonnis rechter herinstroom

De rechter heeft in 2021 in 6.300 misdrijfzaken en 28.900 overtredingszaken naar aanleiding van verzet of het niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie een vonnis uitgesproken. Bij misdrijfzaken komt het vergelijkbaar met voorgaande jaren ook in 2021 in 79% van de zaken alsnog tot een schuldigverklaring met straf. Bij overtredingszaken is dit echter gedaald naar 85% en is er een stijging te zien van het aandeel waarin het komt tot een schuldigverklaring zonder strafoplegging.

Figuur 3.3 *Herinstroom – beslissing berechtingsfase*

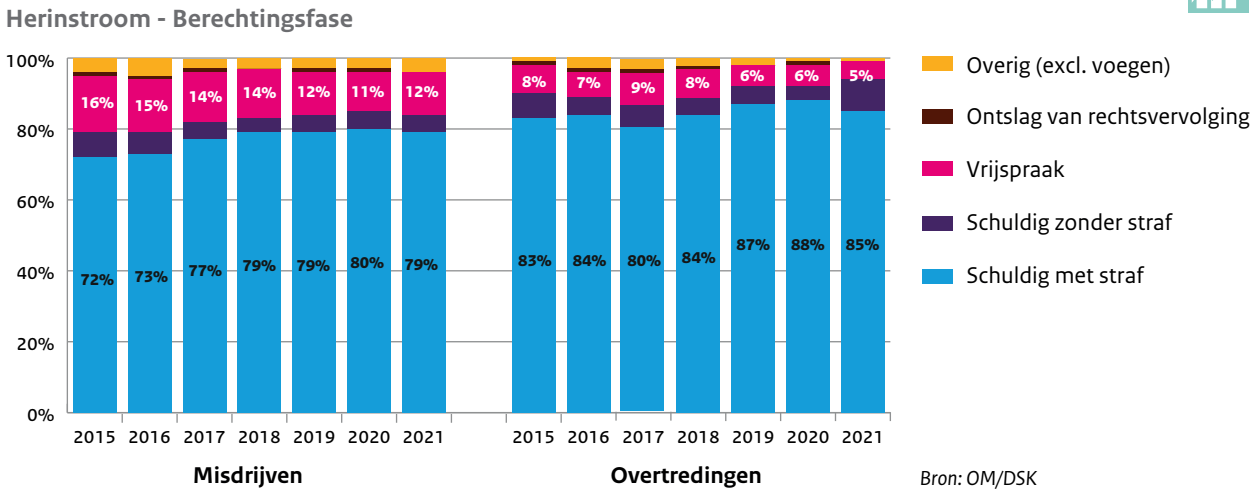

Bron: OM/DSK

4. Sancties

Uiteindelijk zijn in 2021 (als gevolg van de genomen eerste inhoudelijke beslissingen en de beslissingen na verzetten en het niet kunnen executeren van opgelegde sancties) in totaal 597.200 straffen en/of maatregelen opgelegd. Dit aantal bestaat uit 147.700 sancties naar aanleiding van misdrijven en 449.500 sancties naar aanleiding van overtredingen. Bij misdrijven is het aantal sancties ten opzichte van 2020 gestegen met 4%. Bij overtredingen is er sprake van een stijging van 42%.

Bij de tenuitvoerlegging van de opgelegde sancties zijn onder andere CJIB, DJI, reclassering (3RO), HALT en de Raad voor de Kinderbescherming betrokken.

Bij overtredingen worden voornamelijk geldelijke sancties opgelegd. Het aandeel is in 2021 vergelijkbaar met 2020 en komt uit op 95%.

Bij misdrijven is het beeld gevarieerder. En hoewel de geldelijke sanctie nog steeds het vaakst wordt opgelegd, is er toch door de jaren heen een verandering te zien. Het aandeel neemt langzaam af ten gunste van het aandeel vrijheidsbenemende sancties en overige interventies (w.o. rij-ontzeggingen).

Het aantal opgelegde detentiejaren is in 2021 gedaald met 2%. Het aantal keren dat een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsbenemende sanctie is opgelegd is daarbij gestegen, hetgeen betekent dat de gemiddelde detentieduur is afgenomen. Dit is niet opmerkelijk, daar in 2020 vanwege de beperkte zittingscapaciteit voorrang is gegeven aan zwaardere zaken. In 2021 is er geen prioritering toegepast, waardoor het logisch is dat de gemiddelde detentieduur weer afneemt. De gemiddelde detentieduur is in 2021 wel nog steeds hoger dan in 2019.

Het aantal opgelegde jeugddetenties is in 2021 ten opzichte van 2020 met 4% gedaald. Het totaal aantal jaren jeugddetentie is in 2021 gedaald met 6%. Dit gecombineerd betekent dat ook bij jeugddetentie is een lichte daling van de gemiddelde duur te constateren. Echter ook hier ligt de gemiddelde duur in 2021 nog hoger dan in 2019.

Het totaal aantal taakstraffen (inclusief Halt-verwijzingen) dat in 2021 in 1e aanleg is opgelegd komt uit op 51.000, dit is ten opzichte van 2020 een stijging van 10%. De stijging is het sterkst bij de voorwaardelijke taakstraffen, waardoor het aandeel stijgt van 16% in 2020 naar 19% in 2021.

Net als voorgaande jaren zijn de opgelegde sancties bij overtredingen overwegend onvoorwaardelijk (98%), bij misdrijven is 87% (deels) onvoorwaardelijk en 13% voorwaardelijk.

Figuur 4.1 *Opgelegde sancties*

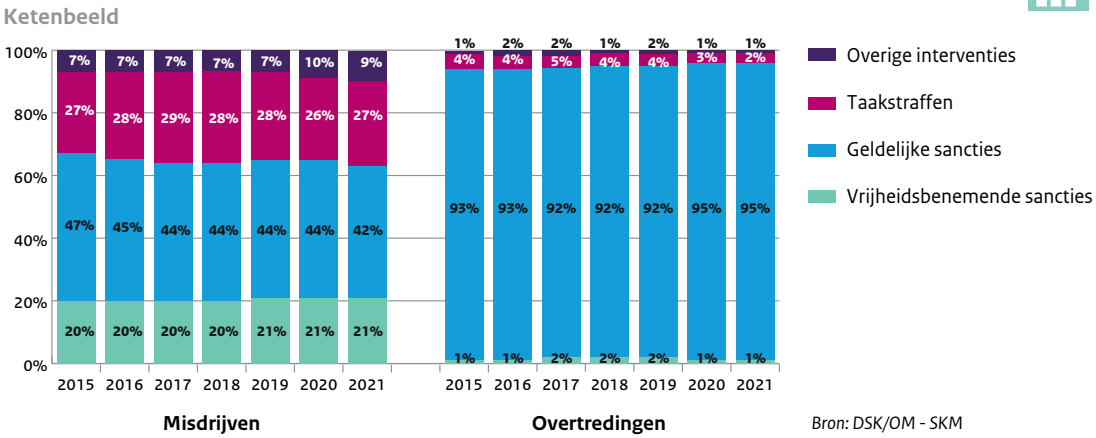

Bron: DSK/OM - SKM

5. Wahv-overtredingen

Bij bepaalde lichte(re) verkeersovertredingen, zoals door rood licht rijden, te hard rijden (tot 30 kilometer per uur te hard of 40 km per uur te hard op snelwegen), niet handsfree bellen tijdens het besturen van een voertuig en geen gebruik maken van gordels, is geregeld dat zonder tussenkomst van de rechter of officier van justitie een boete kan worden opgelegd. Dit is geregeld in de Wet Administratieve Handhaving Verkeersvoorschriften (WAHV), waardoor wordt gesproken van WAHV-overtredingen. Overigens is beroep mogelijk tegen een WAHV-overtreding, dat vervolgens door het OM en/of de kantonrechter wordt behandeld.

Er zijn in 2021 circa 8 miljoen WAHV-overtredingen geconstateerd. Dat is een stijging van 3% ten opzichte van 2020. Deze stijging zal mede komen doordat er meer mensen de weg op zijn gegaan ten opzichte van 2020. In dat jaar werd namelijk voor het eerst de oproep van de overheid gedaan om zoveel mogelijk thuis te blijven vanwege Corona.

Het merendeel (94%) van deze WAHV-overtredingen is geconstateerd door controles met digitale handhavingsmiddelen en betreft op kenteken geconstateerde verkeersovertredingen. Dit aantal is in 2021 met 4% gestegen ten opzichte van 2020.

Het aantal verkeersboetes geconstateerd door politie na een staandehouding is met 10% gedaald van 556.300 in 2020 naar 499.400 in 2021. Doordat er veel politie-inzet is gevraagd tijdens Corona en bij andere ontwikkelingen in de maatschappij, heeft de politie tijd nodig gehad om hiervan te herstellen. Dit verklaart mogelijk de daling in het aantal staande houdingen.

Van alle verkeersboetes is in 2021 83% opgelegd voor te hard rijden. Dit aantal is ten opzichte van 2020 gestegen met 4%. Het merendeel van deze verkeersovertredingen wordt geconstateerd met digitale handhavingsmiddelen op kenteken. Zo is 43% van de snelheidsboetes opgelegd na controle met een flitspaal, 23% met mobiele radarsets en 32% met trajectcontrolesystemen.
Dit is redelijk vergelijkbaar met 2020.

Het aantal geconstateerde snelheidsovertredingen met trajectcontrolesystemen is het sterkst gestegen met 7% in 2021 ten opzichte van 2020. Een verklaring hiervoor is dat in 2021 inmiddels alle 20 extra trajectcontroles die sinds 2020 op N-wegen geplaatst zijn, ook aan stonden.

Van alle boetes is in 2021 10% naar een buitenlandse verkeersovertreder verstuurd. Dit zijn 10% minder boetes dan in 2020. Deze daling is waarschijnlijk te verklaren doordat er minder over de grens werd gereisd door de Coronapandemie en de lockdowns in Nederland en de omringende landen. Ook zijn er minder Britten beboet, hetgeen verklaard kan worden door de Brexit. Sinds 31 januari 2020 geldt de Cross Border Enforcement (CBE) richtlijn niet meer voor de Britten. Dit is een Europese richtlijn die de geautomatiseerde uitwisseling van kentekengegevens regelt. Bestuurders uit aangesloten landen ontvangen thuis automatisch een boete wanneer zij in Nederland een verkeersovertreding hebben begaan die met een digitaal handhavingsmiddel is vastgesteld.

Van de WAHV-beschikkingen die in 2021 zijn afgehandeld is 94% betaald. Dit percentage is al jaren op dit niveau.

Figuur 5.1 *Verzonden beschikkingen WAHV-overtredingen*

WAHV-overtredingen

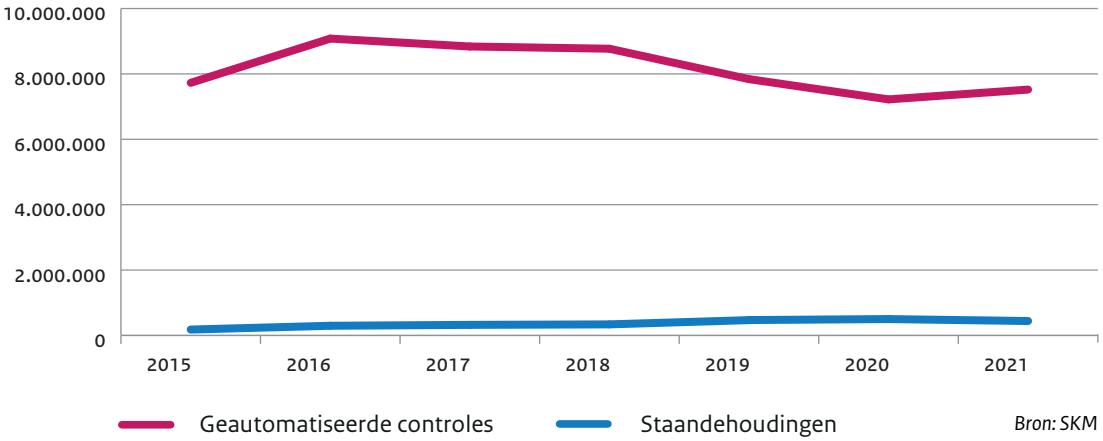

Bron: SKM

6. Tenuitvoerlegging

Binnen de strafrechtketen kunnen de opsporingsinstanties, het OM en de rechter strafbare gedragingen op verschillende wijzen sanctioneren. Er zijn verschillende sancties mogelijk: vrijheidsbenemende sancties, vrijheidsbeperkende sancties, zoals taakstraffen, en geldelijke sancties.

Het OM levert de opdracht voor het uitvoeren van de sancties aan bij het Administratie- en Informatiecentrum voor de Executieketen (AICE). Het AICE is een onderdeel van het CJIB en coördineert de uitvoering van de verschillende sancties. Het AICE zorgt ervoor dat elke ketenpartner, onder andere DJI, 3RO, RvdK en het CJIB zelf, op het juiste moment de juiste informatie ontvangt. Deze ketenpartners zorgen voor de tenuitvoerlegging van de betreffende sanctie. Dit is het sluitstuk van de strafrechtketen.

Voor de tenuitvoerlegging maakt het geen verschil of de sanctie is opgelegd na een misdrijf of na een overtreding. Er wordt daarom geen splitsing meer gemaakt naar misdrijven en overtredingen.

6.1 Vrijheidsbenemende sancties

De vrijheidsbenemende sancties worden ten uitvoer gelegd door DJI. Maar niet alleen als er een vonnis is uitgesproken, ook de preventieve hechtenis (na de periode op het politiebureau) is de verantwoordelijkheid van DJI. DJI beschikt over capaciteit voor de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende sancties in het gevangeniswezen (GW), de justitiële jeugdinrichtingen (JJI) en forensische psychiatrische centra (FPC).
Om besmetting met en verspreiding van het Covid-19-virus in de justitiële inrichtingen te voorkomen, heeft DJI ook in 2021 verschillende maatregelen conform de richtlijnen van het RIVM genomen. Zo worden justitiabelen bij binnenkomst in een penitentiaire inrichting op eenpersoons inkomstencellen geplaatst. Daar worden zij, na een medische intake, gemonitord op Corona-gerelateerde klachten. Ook volgen zij een eigen dagprogramma om contact met andere justitiabelen in die periode zoveel mogelijk te vermijden. Als de justitiabele geen klachten krijgt, kan hij/zij na de inkomstenperiode worden doorgeplaatst naar een meerpersoonscel. Verder zijn de groepen in de justitiële inrichtingen waar nodig verkleind en zijn afdelingen gecompartimenteerd. Door deze maatregelen kan minder capaciteit binnen het gevangeniswezen worden ingezet.[21]

Om het risico op besmetting door nieuwe inkomsten zo klein mogelijk te houden, worden verder alle in- en uitgaande bewegingen in de justitiële inrichtingen, waaronder bezoek, (over)plaatsingen en incidenteel en regimair verlof scherp gereguleerd.

Als er een vonnis is uitgesproken waarin een vrijheidsstraf door de justitiabele moet worden uitgezeten en deze justitiabele is nog niet vanuit de preventieve hechtenis binnen bij DJI dan zijn er twee manieren waarop de justitiabele bij DJI binnenkomt. Afhankelijk van het delict, aard en duur van de vrijheidsstraf en omstandigheden van de justitiabele kan de justitiabele als zelfmelder een oproep krijgen om zich te melden bij een gevangenis. Is dit niet aan de orde, dan stroomt de justitiabele in als arrestant.[22] Dit betekent dat de persoon met een openstaande (vervangende) vrijheidsbenemende sanctie in opdracht van het CJIB/AICE door de politie wordt aangehouden en in bij DJI worden geplaatst.

In overleg met het CJIB/AICE en de politie zijn in 2020 en 2021 afhankelijk van de situatie op dat moment (aantal besmettingen in combinatie met beschikbare cellen) minder justitiabelen aangehouden als arrestant en/of opgeroepen als zelfmelder.

De gemiddelde bezetting van het gevangeniswezen is vrijwel gelijk gebleven, het was 8.575 in 2020 en in 8.587 in 2021. De instroom steeg van 21.735 naar 24.775, een stijging van 14%. Het aantal preventief gehechten daalde met 5% ten opzichte van 2020, het aantal arrestanten en zelfmelders steeg met bijna 42% ten opzichte van 2020. Ook bij de JJI's is in 2021 de gemiddelde bezetting vrijwel gelijk aan 2020 (+2% en komt uit op 463 bezette plaatsen). De instroom is in 2021 met 11% gedaald ten opzichte van 2020.

De bezetting van FPC's is gestegen van gemiddeld 1.403 plaatsen in 2020 tot 1.490 plaatsen in 2021, oftewel met 6%. Wel is het aantal 1e opnames gedaald met 7%.

De stijging van de bezetting komt met name voort uit de sterke toename in de afgelopen 5 jaar van het aantal tbs-opleggingen met bevel tot verpleging.
Daarnaast stagneert de uitstroom vanuit FPC's. Zo is met name het aantal gestarte voorwaardelijke beëindigingen in de afgelopen jaren sterk afgenomen. Ook is er sprake, over een wat langere periode, van een daling van het aantal gestarte proefverloven. Het aantal 1e opnames is afhankelijk van de beschikbare capaciteit. Als gevolg van een tekort aan capaciteit lopen de wachtlijsten voor plaatsing in een FPC sterk op.

Figuur 6.1 *Instroom en bezetting DJI*

Dienst Justitiële Inrichtingen

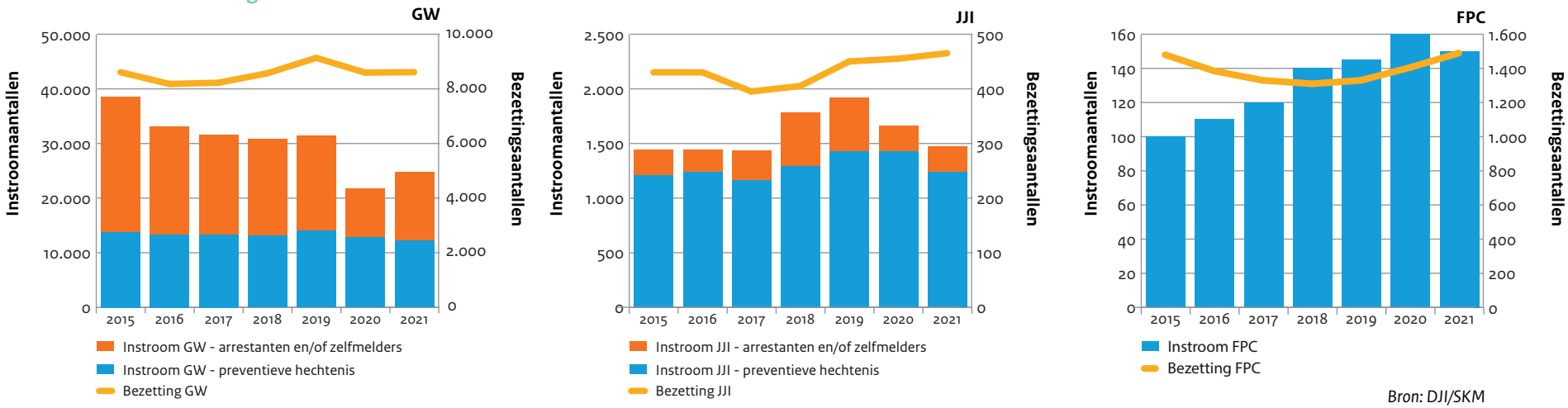

Bron: DJI/SKM

6.2 Taakstraffen

In 2021 is tweederde (67%) van alle opgelegde taakstraffen bij de drie reclasseringsorganisaties voor ten uitvoerlegging binnen gekomen. Dit aandeel is duidelijk toegenomen. Daarentegen is het aandeel dat naar Halt is gegaan afgenomen tot ongeveer een vijfde (21%). Iets meer dan een tiende (12%) is in 2021 bij de Raad voor de Kinderbescherming binnengekomen. De Raad voor de Kinderbescherming coördineert de uitvoering van de taakstraffen bij minderjarige verdachten.

Reclassering

De drie reclasseringsorganisaties hebben in het afgelopen jaar een uitdaging van formaat gehad om de Corona-achterstanden in de voorraad werkstraffen weg te werken terwijl de beperkende effecten van de pandemie geheel 2021 nog sterk merkbaar waren. Door deze beperkingen heeft de reclassering voortdurend extra inzet moeten plegen om hetzelfde resultaat te kunnen behalen.

Voorbeelden hierbij zijn: het vervoer van werkgestraften naar externe locaties kon vaak maar met 2 in plaats van 10 werkgestraften tegelijk. Daarnaast zag de reclassering in 2021 een enorme toename van het aantal herkansingen waardoor er extra werk ontstond. Ook waren projecten minder efficiënt te benutten door de 1,5 meter maatregel en was een deel van de externe projecten zelfs geheel gesloten vanwege Coronabeperkingen (denk aan horeca en sport).

In 2021 zijn onder begeleiding van de drie reclasseringsorganisaties bijna 29.000 taakstraffen afgerond. Dit is een stijging van 69% ten opzichte van 2020 en het aantal komt hiermee na de halvering van het aantal in 2020 weer bijna op het niveau van 2019 uit. Vanaf de zomer van 2021 zijn de drie reclasseringsorganisaties de door de Corona-maatregelen opgelopen achterstanden bij de taakstraffen langzaam aan het wegwerken. Het aandeel dat succesvol voltooid is, is gestegen van 81% in 2020 naar 84% in 2021.

Naast taakstraffen zijn door 3RO in 2021 10.500 reclasseringstoezichten uitgevoerd die zijn opgelegd na veroordeling. Dit aantal is vergelijkbaar met 2020 (-1%).

Figuur 6.2 *Uitgevoerde taakstraffen 3RO*

3 Reclasseringsorganisaties

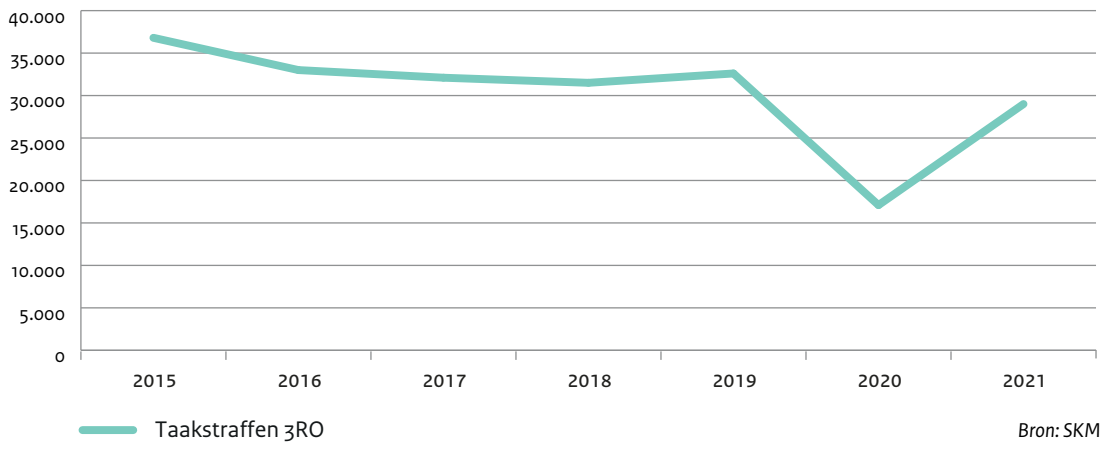

Bron: SKM

Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming kan met betrekking tot minderjarige verdachten onafhankelijk onderzoek uitvoeren en advies uitbrengen (zie hoofdstuk 1). Dit kan zowel bij misdrijven als bij overtredingen. Verder coördineert de Raad ook de uitvoering van de taakstraffen (werk- en leerstraffen) bij minderjarigen.

In 2021 zijn bij de RvdK ruim 4.900 taakstraffen uitgevoerd. Dit is een stijging van 18% ten opzichte van 2020. Deze stijging zit met name in het aantal taakstraffen dat door de rechter wordt opgelegd. De instroom hiervan was in 2020 sterk gedaald als gevolg van de beperkingen bij de rechtspraak. In 2021 heeft de instroom zich weer hersteld naar bijna het niveau van 2019.

De uitstroom is weliswaar gestegen, maar wel minder dan de instroom. Dit komt deels doordat de RvdK ook in 2021 nog te maken heeft met Coronabeperkingen, waardoor de capaciteit aan projectplaatsen voor de werkstraffen onder druk stond en deels door personele capaciteitsproblemen, die inmiddels deels zijn opgelost. De personele capaciteitsproblemen werden met name veroorzaakt door een hoog, mede Corona gerelateerd, ziekteverzuim.

Van de taakstraffen (werk- en leerstraffen) is in 2021 79% succesvol voltooid. Het aandeel succesvol voltooid is daarmee vrij stabiel (2019: 78%, 2020: 80%).

Figuur 6.3 *Uitgevoerde taakstraffen RvdK*

Raad voor de kinderbescherming

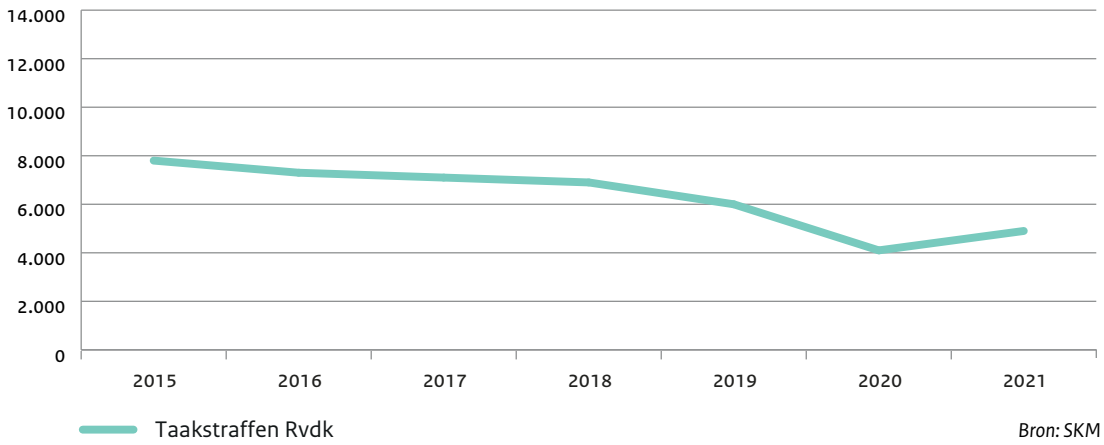

Bron: SKM

Halt-straffen

Bij Halt zijn in 2021 10.400 Halt-straffen12 uitgevoerd. Voor de goede orde, hoewel de verwijzing naar Halt vanuit de strafrechtketenpartners plaatsvindt, is de Halt-straf een buitenstrafrechtelijke interventie.

Het aantal Halt-afdoeningen is in 2021 verder gedaald en wel met 25% ten opzichte van 2020. Het tweede Corona-jaar heeft opnieuw en vermoedelijk meer dan 2020, impact gehad op jongeren. Sluiting van scholen, beperkingen in sport en sociale ontmoetingen, veel online. In 2020 en 2021 daalden dan ook vooral het aantal zaken voor schoolverzuim, winkeldiefstal en vernieling. Van de Halt-afdoeningen in 2021 was 9% Corona-gerelateerd, in 2020 was dit 10%.

Van de Halt-afdoeningen is in 2021 96% succesvol voltooid. Dit is vergelijkbaar met 2020, toen was het 95%, maar wel duidelijk hoger dan voorgaande jaren, toen het rond de 90% lag.

Figuur 6.4 *Uitgevoerde Halt-afdoeningen*

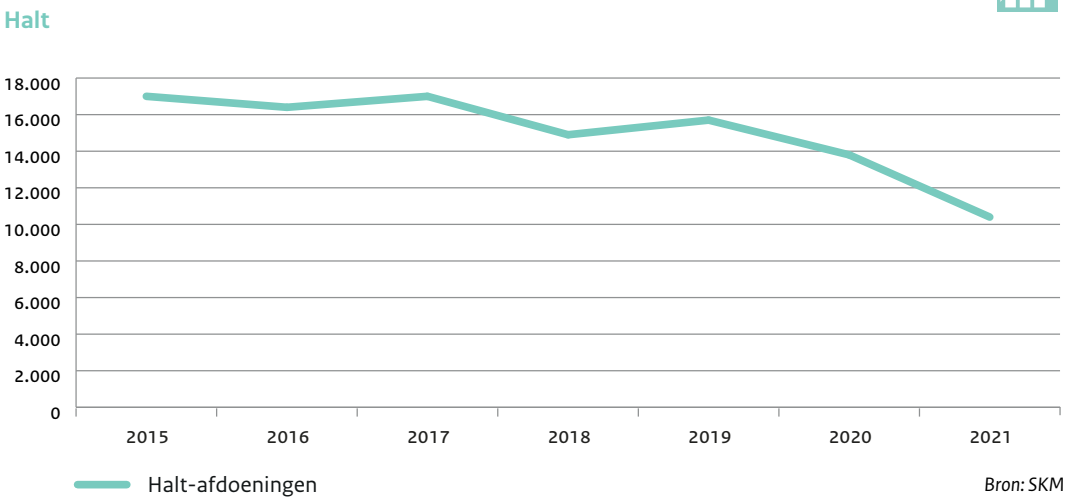

Bron: SKM

6.5 Geldelijke sancties

Het CJIB verzorgt de inning en incasso van alle geldelijke sancties. Het gaat dan om de WAHV-boetes, de geldboetes, de geldsomstrafbeschikkingen, de geldsomtransacties, de ontnemingsmaatregelen en de schadevergoedingsmaatregelen.

Covid-19 had in 2021 een beperkt effect op de tenuitvoerlegging van geldelijke sancties.
De inningsresultaten zijn stabiel ten opzichte van voorgaande jaren. Wel is zichtbaar dat burgers vaker kozen voor het treffen van een betalingsregeling.

Het CJIB heeft in 2021, naast de circa 8 miljoen WAHV-boetes, 447.400 geldelijke sancties behandeld.

Dit wil zeggen dat alle activiteiten rondom het incasseren van de sancties zijn uitgevoerd. Dit kan betekenen dat het opgelegde bedrag is geïnd of geïncasseerd of dat de zaak niet tot betaling heeft geleid, bijvoorbeeld vanwege het overlijden of het ondergaan van de vervangende hechtenis bij een geldboetevonnis.

Het aantal geldelijke sancties dat is behandeld is ten opzichte van 2020 met 28% gestegen en ligt daarmee weer op het niveau van 2019. Deze stijging komt met name door de stijging van het aantal geldsomstraf-beschikkingen (+31%). Dit is niet opvallend gelet op de boetes die zijn opgelegd vanwege het overtreden van de Corona-regels (zoals de avondklok).

Wel opvallend is de sterke stijging van het aantal geldsomtransacties, deze stijgt met 248%. In verband met de uitfasering van het systeem waar de geldsomtransacties in worden geregistreerd, is er naar oude nog openstaande zaken gekeken die gesloten konden worden, om zo de migratie naar het nieuwe systeem niet onnodig te belasten. Deze actie heeft met name tot de genoemde stijging geleid.

Zoals te zien is in figuur 6.4 betreft het merendeel van de geldelijke sancties een geldsomstrafbeschikking. Met de komst van de geldsomstrafbeschikking is de geldsomtransacties vrijwel komen te vervallen. In 2017 is toch nog een substantieel aantal transacties afgehandeld, hetgeen te maken had met het verwerken van oude voorraden.

In 2021 is driekwart van de geldelijke sancties betaald. Dit percentage laat een verdere stijging zien. In 2019 en voorgaande jaren lag het percentage rond de 60% en in 2020 was dit 70%. Aangenomen wordt dat onder meer het betalingsregelingenbeleid van het CJIB zijn vruchten afwerpt. Daarnaast kan tot en met 2019 het wegwerken van voorraden bij geldsomstrafbeschikkingen, waarin oude zaken zitten die relatief vaker leiden tot het resultaat niet-betalen, een effect hebben gehad.

Figuur 6.5 *Behandelde geldelijke sancties CJIB*

Centraal Justitieel Incassobureau

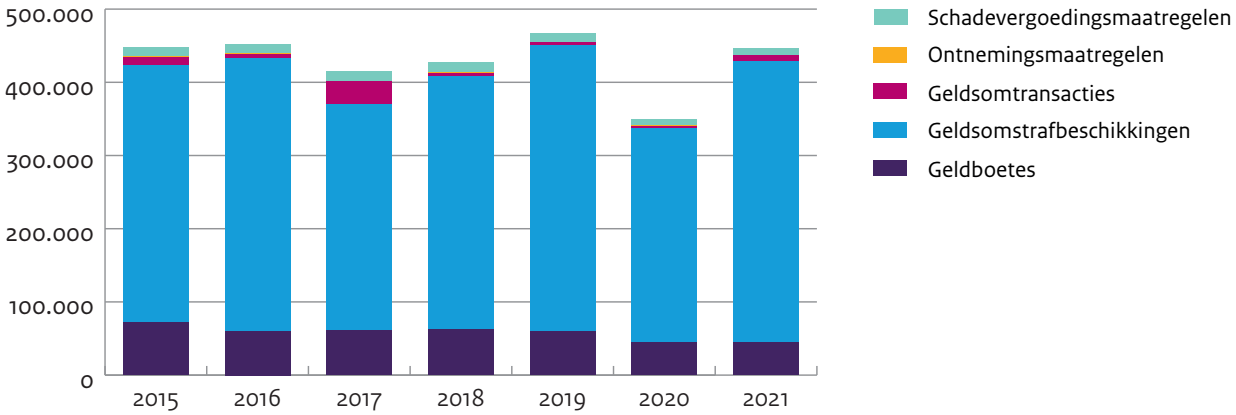

Bron: SKM

7. Relevante publicaties

Er wordt op meerdere momenten gerapporteerd over (onderdelen van) de strafrechtketen, waaronder in de jaarverslagen van de afzonderlijke ketenpartners en het ministerie van Justitie en Veiligheid. De Strafrechtketenmonitor sluit zoveel mogelijk aan bij de definities en begrippen die de ketenpartners hanteren.

Een omvangrijkere wetenschappelijke publicatie is het door het WODC in samenwerking met het CBS en de Raad voor de rechtspraak gepubliceerde rapport 'Criminaliteit en rechtshandhaving' (C&R). Voor C&R wordt in belangrijke mate van dezelfde gegevens gebruik gemaakt als in de Strafrechtketenmonitor. Alleen verschilt de publicatiefrequentie. Deze is jaarlijks in plaats van per kwartaal (peildata van de cijfers is verschillend). De C&R verschijnt pas in het najaar na afloop van het rapportagejaar. Om methodologische redenen zijn bepaalde definities afwijkend van de door de ketenpartners intern gehanteerde definities.

Eindnoten

1 Om een orde van grootte aan te geven: stijging/daling van rond 2% wordt aangeduid met licht, meer dan 10% met sterk.

2 Met uitzondering van de behandeling in hoger beroep en cassatie.

3 De SKM heeft als doel de hoofdstromen in de strafrechtketen inzichtelijk te maken en om (afwijkende) trends waar te nemen.

4 De USB-monitor maakt het presteren van de tenuitvoerlegging van de sancties inzichtelijk. Het betreft hier de sancties die in eerste aanleg bij volwassenen zijn opgelegd.

5 Een paar voorbeelden. Rijden onder invloed is een misdrijf, net als doodslag of vernieling van een bushokje. Met 200 kilometer per uur over de snelweg rijden is een overtreding, net als wildplassen of het verkeerd aanbieden van afval.

6 Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersovertredingen 1990 (WAHV, ook wel bekend als de 'Wet Mulder'). Het gaat hierbij om lichte snelheidsovertredingen, door rood licht rijden, niet handsfree bellen tijdens het besturen van een auto en geen gebruik maken van autogordels.

7 Met strafbaarheid is hier bedoeld: "is het feit bewezen, is het feit strafbaar en is de verdachte strafbaar?". De strafbaarheid komt niet alleen aan de orde in de fase van berechting, maar ook bij het uitvaardigen van een strafbeschikking. Een transactievoorstel mag alleen door het OM worden aangeboden als er op zichzelf bewijstechnisch en beleidsmatig voldoende grond is om met succes te vervolgen en een voorwaardelijk sepot is alleen mogelijk als er sprake is van een sluitende bewijsvoering. Eén van de voorwaarden voor een Halt-straf is dat de jongere het gepleegde feit bekent. En bij een reprimande worden feit en verdachte geregistreerd door de politie en wordt een mondelinge waarschuwing gegeven.

8 Dit wijkt af van het aantal dat op de website van het CBS is gepubliceerd. Het verschil wordt veroorzaakt door een andere manier van filteren ten aanzien van zaken die in een andere eenheid zijn opgenomen dan het misdrijf heeft plaatsgevonden en het meetellen van misdrijven geregistreerd door de KMar.

9 SHN is vanaf 2015 actief binnen de ZSM-werkwijze. Bij de ZSM-werkwijze werken de ketenpartners politie, het OM, reclassering (3RO), Raad voor de Kinderbescherming en Slachtofferhulp Nederland gezamenlijk op locatie om zaken (veelvoorkomende criminaliteit) zo spoedig mogelijk te behandelen en tot een passende afdoening te komen.

10 Ook komen delicten met een zwaardere kwalificatie voor. De kwalificatie is een voorlopige inschatting van het delict.

11 Het ophelderingspercentage is berekend door het aantal in een bepaald jaar opgehelderde misdrijven te delen door het aantal geregistreerde misdrijven in datzelfde jaar. Het CBS volgt het aantal geregistreerde misdrijven uit een bepaald jaar drie jaar lang, daarna wordt het pas definitief vastgesteld.

12 Dit kan alleen voor een aantal veel voorkomende strafbare feiten, beschreven in de Besluit OM-afdoening. De opsporingsinstantie heeft namens het OM mandaat om de strafbeschikking op te leggen (art 257b Sv). Tot 2015 was het ook mogelijk om een transactievoorstel te doen.

13 Een Halt-straf is een buitenstrafrechtelijke interventie voor jongeren van 12 tot 18 jaar die een strafbaar feit hebben gepleegd. De straf kan bestaan uit meerdere onderdelen, waaronder leer- en of werkstraf. Opsporingsinstanties verwijzen naar Halt. Het OM kan ook naar Halt verwijzen, het betreft dan HALT+, dat wil zeggen dat een zwaardere HALT-straf wordt opgelegd in de vorm van meer uren leer- en/of taakstraf.

14 Een eerste inhoudelijke beslissing in de keten wil zeggen een eerste beslissing ten aanzien van de strafbaarheid van de verdachte na het plegen van het delict. Dit kan door de opsporingsinstanties, het OM en de rechter. Het betreft niet de beslissing om de zaak voor te leggen aan het OM of de rechter, dit is een procesbeslissing, immers het oordeel gevraagd van de volgende instantie.

15 Dagvaarding wordt pas geteld als er ook een eindvonnis door de rechter is uitgesproken. Het OM heeft de zaak wel eerder beoordeeld en besloten om te dagvaarden, maar zolang er nog geen eindvonnis is uitgesproken is de dagvaarding nog niet definitief en derhalve wordt deze nog niet geteld.

16 Eindvonnis in strafzaken met een zogenaamd RM-akkoord.

17 Voor de leesbaarheid wordt hier onder schuldigverklaring zowel de schuldigverklaring door de rechter verstaan, als ook een strafbeschikking, een (geaccepteerd) transactievoorstel, een voorwaardelijk sepot of een verwijzing naar HALT en de registratie van feit en verdachte door de politie bij een reprimande. Ook wordt voor de leesbaarheid met sancties zowel maatregelen als schadevergoedingsmaatregelen, TBS of gedragsbeïnvloedende maatregelen bedoeld.

18 Voor de berekening van de doorlooptijden zijn de B&B-tabellen van het OM gebruikt om vast te stellen of er sprake is van tussentijdse OM-beslissingen en daarmee retourstromen. De historie op de B&B-tabellen is echter beperkt en kan zorgen voor enige vertekening bij de oudere jaren.

19 Ondermijnende criminaliteit is misdaad die maatschappelijke structuren of het vertrouwen daarin schaadt. Dit soort criminaliteit wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden en gaat niet zelden gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. Het gaat dan zoal om handel in drugs, mensen en wapens, milieucriminaliteit, grootschalige fraude en corruptie. Onder ernstige zedenmisdrijven valt het overtreden van de volgende wetsartikelen uit het Wetboek van Strafrecht: SR 240 t/m SR 250, SR 254A/1, SR 254A/2 en SR 254. Dit is dus exclusief schennispleging (239 Sr).

20 Het moment van instroom wordt bepaald door het moment van uitstroom, oftewel het moment waarop het OM een nieuwe beslissing heeft genomen.

21 In FPC's en justitiële jeugdinrichtingen wordt gewerkt met kleine(re) groepen en heeft iedere justitiabele een eigen kamer.

22 Jusititiabelen die in eerste aanleg zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf en die zich aan de detentie hebben onttrokken, bijvoorbeeld door niet terug te keren van verlof, behoren tot de categorie arrestanten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Strafrechtketen 2021

Bijlage strafrechtketenmonitor

De aantallen in deze tabellenbijlage zijn afgerond op honderdtallen. De procenten zijn afgerond op gehele procenten.

Figuur 1.1 *Door politie geregistreerde misdrijven*

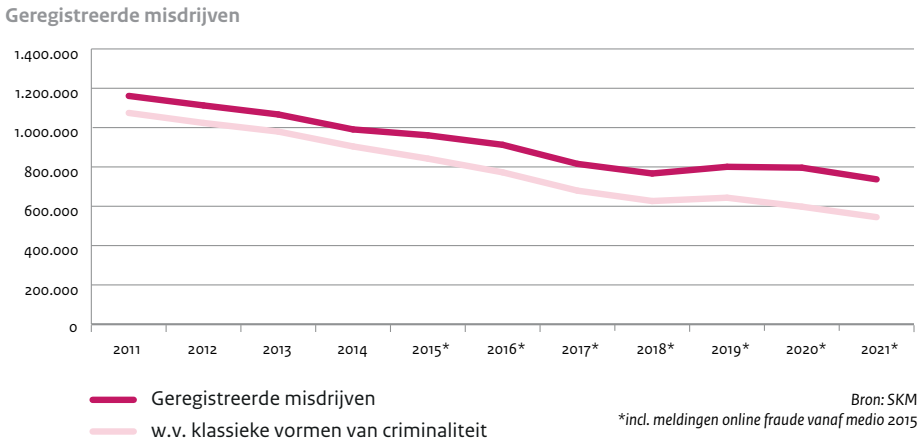

Bron: SKM
**incl. meldingen online fraude vanaf medio 2015*

	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Geregistreerde misdrijven	1.161.100	1.112.700	1.066.800	990.700	960.800	912.500	815.500	766.600	800.600	796.200	739.600
w.v. klassieke vormen van criminaliteit	1.159.200	1.108.200	1.064.400	988.700	926.800	857.100	764.000	711.200	728.000	682.500	629.100

***Figuur 1.2** Aanmeldingen bij Slachtofferhulp*

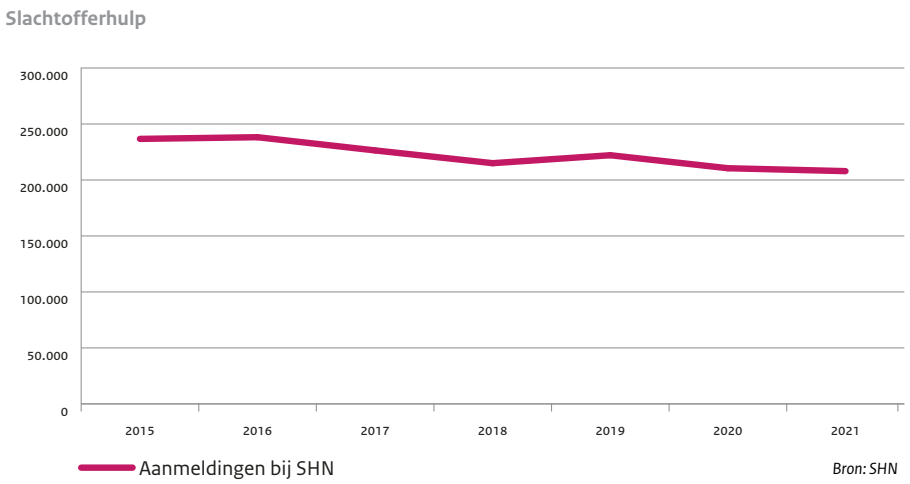

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aanmeldingen bij SHN	236.700	238.200	226.400	215.000	222.100	210.500	207.90

***Figuur 1.3** Geconstateerde overtredingen*

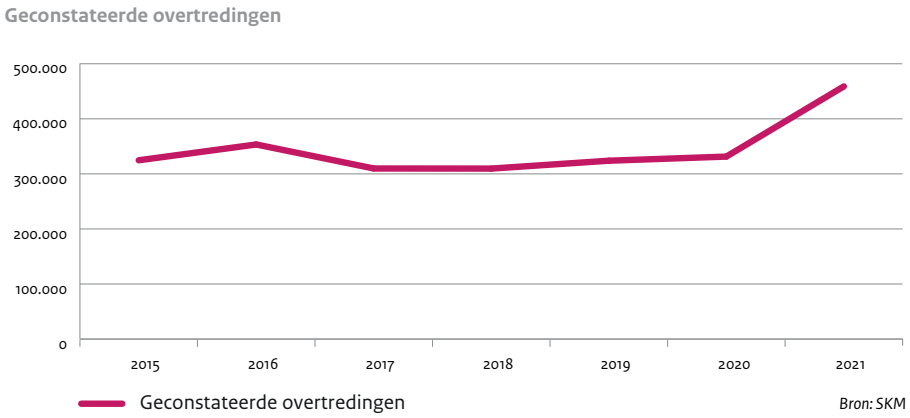

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Geconstateerde overtredingen	324.700	353.400	309.800	309.600	323.900	331.400	458.900

Figuur 1.4 *Uitstroom opsporingsfase*

Opsporingsfase

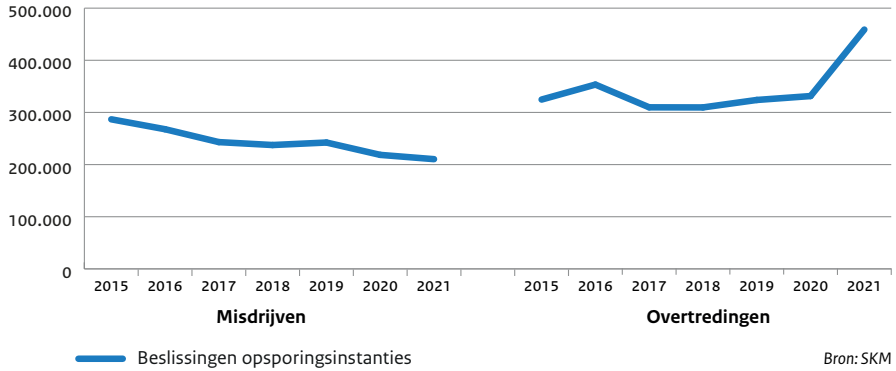

Bron: SKM

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen opsporingsinstanties	286.800	267.800	243.100	237.500	242.300	218.600	210.400

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen opsporingsinstanties	324.700	353.400	309.800	309.600	323.900	331.400	458.900

Figuur 1.5 *Uitstroom naar type beslissing*

Opsporingsfase

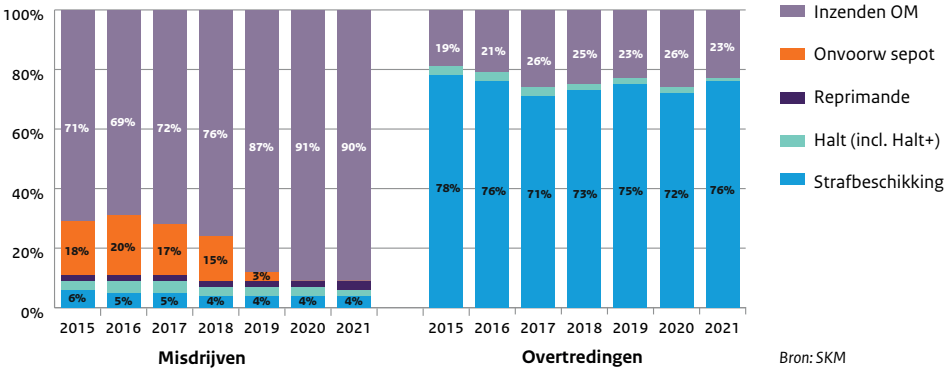

Bron: SKM

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Strafbeschikking	6%	5%	5%	4%	4%	4%	4%
Halt (incl. Halt+)	3%	4%	4%	3%	3%	3%	2%
Reprimande	2%	2%	2%	2%	2%	2%	3%
Onvoorw sepot	18%	20%	17%	15%	3%	0%	0%
Inzenden OM	71%	69%	72%	76%	87%	91%	90%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Strafbeschikking	78%	76%	71%	73%	75%	72%	76%
Halt (incl. Halt+)	3%	3%	3%	2%	2%	2%	1%
Inzenden OM	19%	21%	26%	25%	23%	26%	23%

» Absolute aantallen

Figuur 1.6 *Uitstroom vervolgingsfase*

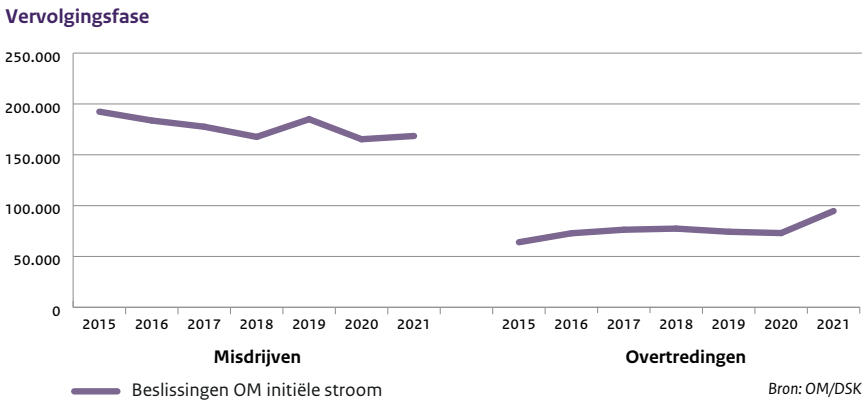

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen OM initiële stroom	192.400	183.700	177.600	167.600	185.000	165.300	168.500

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen OM initiële stroom	64.000	72.800	76.300	77.400	74.300	73.000	94.700

Figuur 1.7 *Uitstroom naar type beslissing*

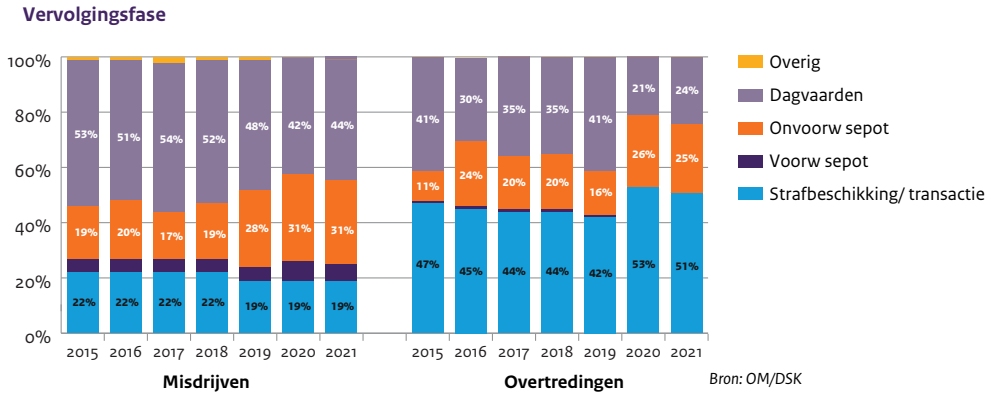

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Strafbeschikking/ transactie	22%	22%	22%	22%	19%	19%	19%
Voorw sepot	5%	5%	5%	5%	5%	7%	6%
Onvoorw sepot	19%	20%	17%	19%	28%	31%	31%
Dagvaarden	53%	51%	54%	52%	48%	42%	44%
Overig	1%	1%	2%	1%	1%	0%	0%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Strafbeschikking/ transactie	47%	45%	44%	44%	42%	53%	51%
Voorw sepot	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%
Onvoorw sepot	11%	24%	20%	20%	16%	26%	25%
Dagvaarden	41%	30%	35%	35%	41%	21%	24%
Overig	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

» Absolute aantallen

Figuur 1.8 *Uitstroom berechtingsfase in 1e aanleg*

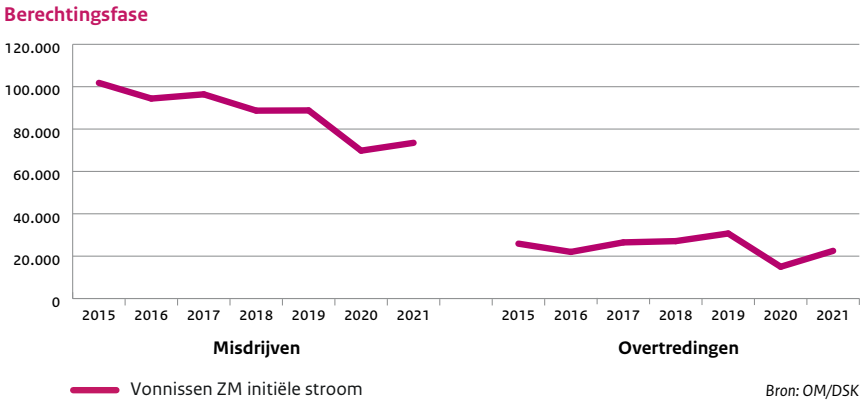

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vonnissen ZM initiële stroom	101.800	94.400	96.400	88.700	88.800	69.800	73.500

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vonnissen ZM initiële stroom	25.900	22.000	26.500	27.100	30.700	15.000	22.500

Figuur 1.9 *Uitstroom naar inhoud vonnis*

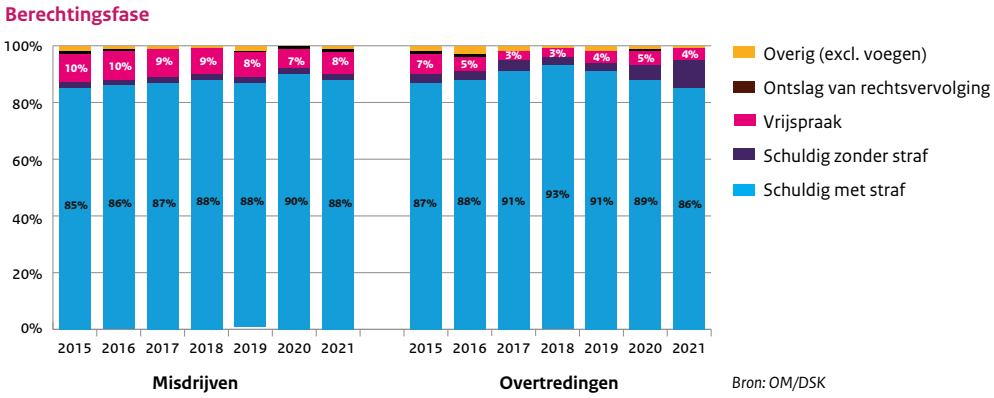

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Schuldig met straf	85%	86%	87%	88%	88%	90%	88%
Schuldig zonder straf	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Vrijspraak	10%	10%	9%	9%	8%	7%	8%
Ontslag van rechtsvervolging	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%
Overig (excl. voegen)	2%	1%	1%	1%	2%	0%	1%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Schuldig met straf	87%	88%	91%	93%	91%	89%	86%
Schuldig zonder straf	3%	3%	4%	3%	3%	5%	10%
Vrijspraak	7%	5%	3%	3%	4%	5%	4%
Ontslag van rechtsvervolging	1%	1%	0%	0%	0%	1%	0%
Overig (excl. voegen)	2%	3%	2%	1%	2%	1%	1%

» Absolute aantallen

Figuur 1.10 *1e inhoudelijke beslissingen keten*

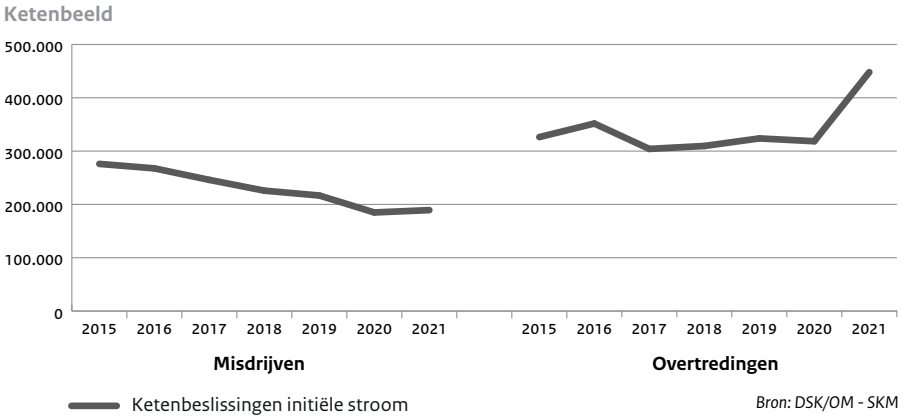

Bron: DSK/OM - SKM

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen initiële stroom	276.000	267.600	246.000	225.800	216.700	184.900	189.300

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen initiële stroom	326.300	351.700	304.100	309.600	323.800	318.500	448.100

Figuur 1.11 *Beslissingen per ketenfase*

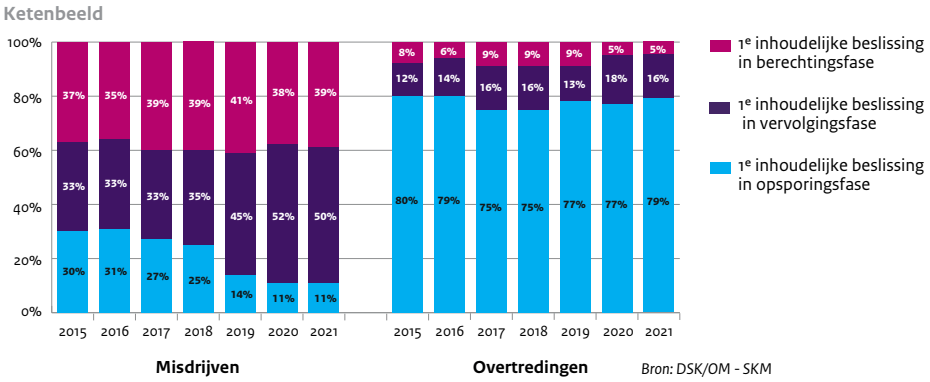

Bron: DSK/OM - SKM

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1e inhoudelijke beslissing in opsporingsfase	30%	31%	27%	25%	14%	11%	11%
1e inhoudelijke beslissing in vervolgingsfase	33%	33%	33%	35%	45%	52%	50%
1e inhoudelijke beslissing in berechtingsfase	37%	35%	39%	39%	41%	38%	39%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1e inhoudelijke beslissing in opsporingsfase	80%	79%	75%	75%	77%	77%	79%
1e inhoudelijke beslissing in vervolgingsfase	12%	14%	16%	16%	13%	18%	16%
1e inhoudelijke beslissing in berechtingsfase	8%	6%	9%	9%	9%	5%	5%

» Absolute aantallen

Figuur 1.12 *Beslissingen in de keten naar inhoud*

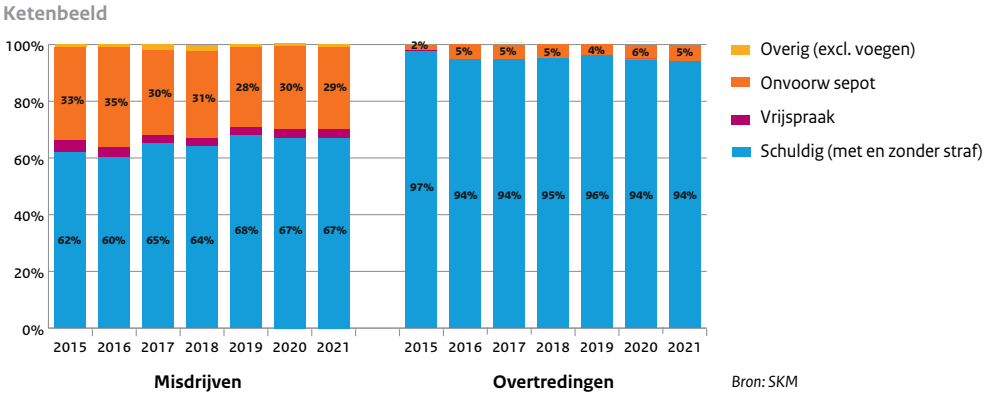

Bron: SKM

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Schuldig (met en zonder straf)	62%	60%	65%	64%	68%	67%	67%
Vrijspraak	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%
Onvoorw sepot	33%	35%	30%	31%	28%	30%	29%
Overig (excl. voegen)	1%	1%	2%	2%	1%	1%	1%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Schuldig (met en zonder straf)	97%	94%	94%	95%	96%	94%	94%
Vrijspraak	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Onvoorw sepot	2%	5%	5%	5%	4%	6%	5%
Overig (excl. voegen)	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

» Absolute aantallen

Figuur 1.13 *Piketmeldingen (o.b.v. declaraties) en toevoegingen*

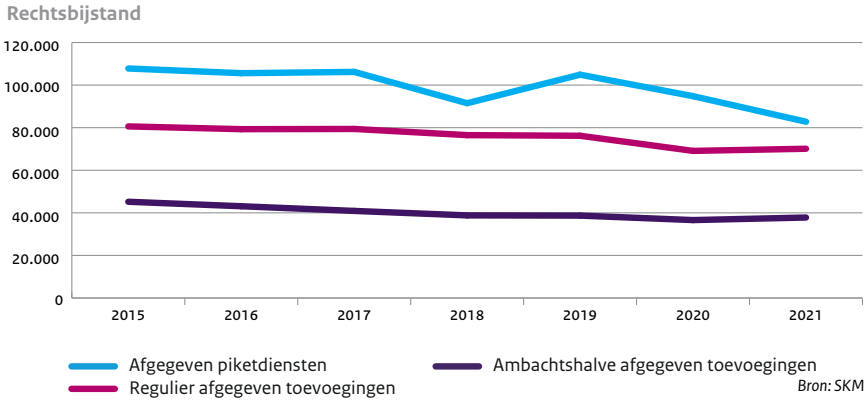

Bron: SKM

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afgegeven piketdiensten	107.800	105.600	106.200	91.500	104.900	94.800	82.800
Ambtshalve afgegeven toevoegingen	45.200	43.100	40.900	38.800	38.700	36.600	37.800
Regulier afgegeven toevoegingen	80.600	79.300	79.400	76.500	76.200	69.100	70.100

Figuur 2.1 *Doorlooptijd standaardzaken*

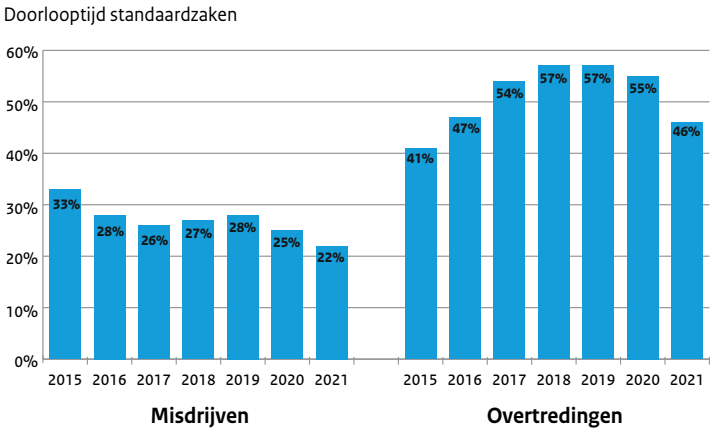

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
% binnen 30 dagen	33%	28%	26%	27%	28%	25%	22%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
% binnen 30 dagen	41%	47%	54%	57%	57%	55%	46%

Figuur 2.2 *Doorlooptijd zaken voor de rechter*

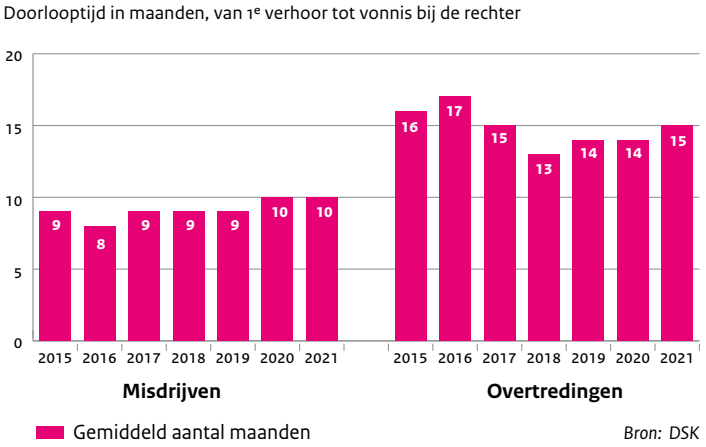

Bron: DSK

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemiddeld aantal maanden	9	8	9	9	9	10	10
75% van de zaken	14	11	11	11	10	13	14

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemiddeld aantal maanden	16	16	14	13	14	14	15
75% van de zaken	20	22	19	16	19	18	20

Figuur 2.3 *Doorlooptijd Overtredingen*

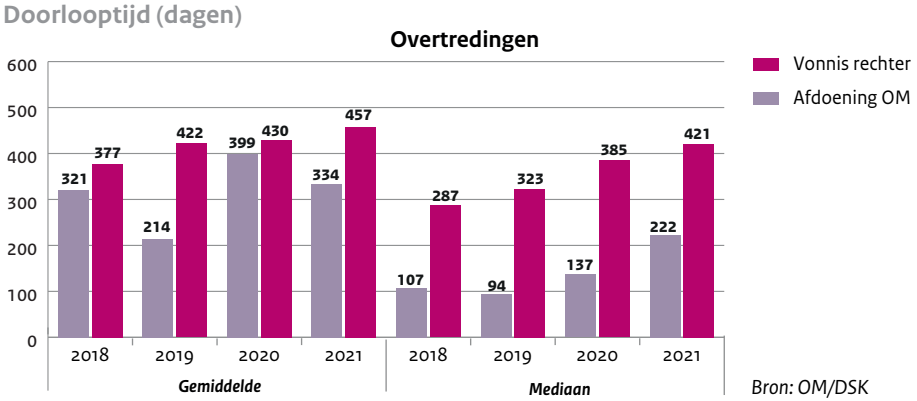

Bron: OM/DSK

Overtredingen								
	Afdoening OM				Vonnis rechter			
	2018	2019	2020		2018	2019	2020	2021
Gemiddelde	321	214	399	334	377	422	430	457
Mediaan	107	94	137	222	287	323	385	421

Figuur 2.4 *Doorlooptijd Ondermijning*

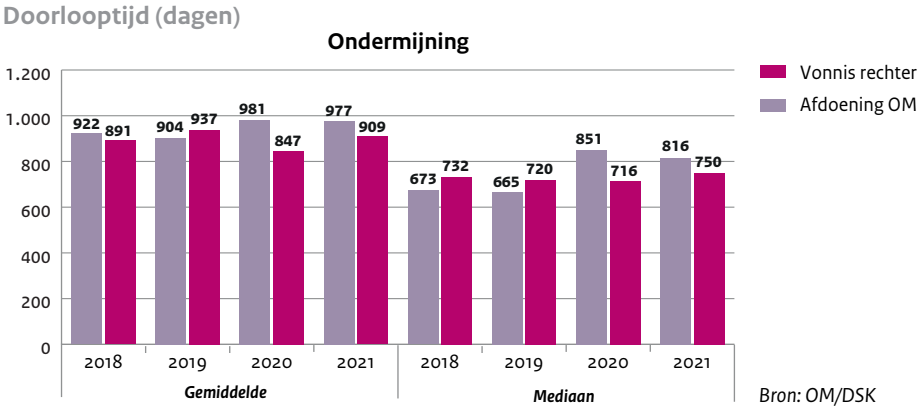

Bron: OM/DSK

Ondermijning								
	Afdoening OM				Vonnis rechter			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde	922	904	981	977	891	937	847	909
Mediaan	673	665	851	816	732	720	716	750

Figuur 2.5 *Doorlooptijd Verkeer*

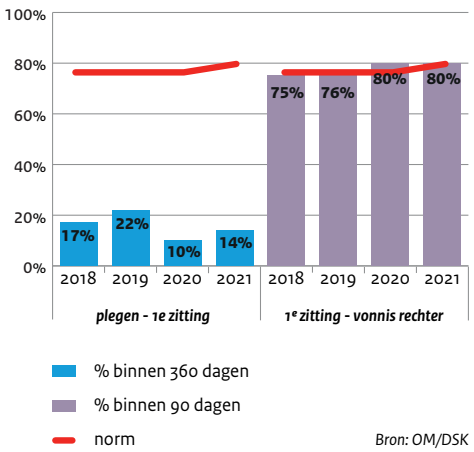

	plegen - 1e zitting				1e zitting - vonnis rechter			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
% binnen 360 dagen	17%	22%	10%	14%				
% binnen 90 dagen					75%	76%	80%	80%
norm	75%	75%	75%	80%	75%	75%	75%	80%

Figuur 2.6 *Doorlooptijd Zeden*

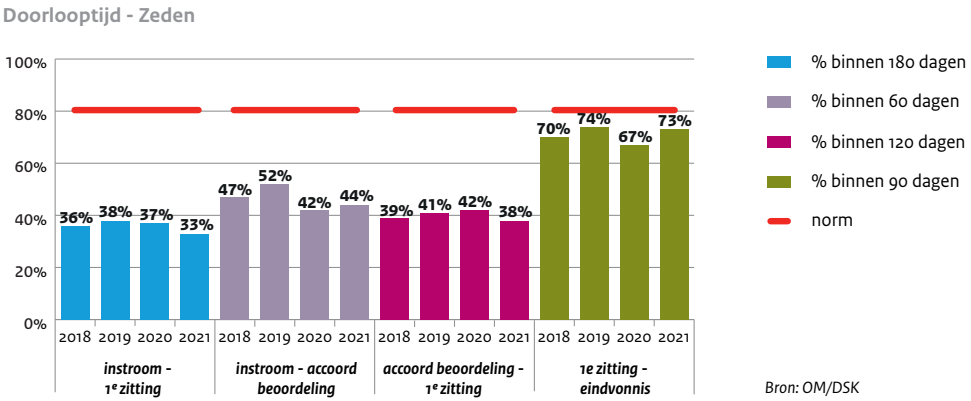

Zeden								
	Instroom - 1e zitting				Instroom - accoord beoordeling			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
% binnen 180 dagen	36%	38%	37%	33%				
% binnen 60 dagen					47%	52%	42%	44%
norm	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Zeden								
	Accoord beoordeling - 1e zitting				1e zitting - eindvonnis			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
% binnen 210 dagen	39%	41%	42%	38%				
% binnen 90 dagen					70%	74%	67%	73%
norm	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Figuur 2.7 *Doorlooptijd Zeden en Kinderpornografie*

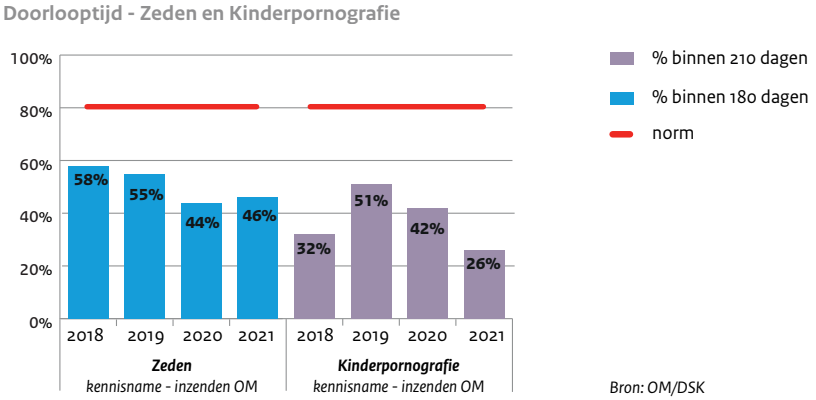

Bron: OM/DSK

Zeden/kinderpornografie								
	Zeden kennisname - inzenden OM				Kinderpornografie kennisname - inzenden OM			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
% binnen 180 dagen	58%	55%	44%	46%				
% binnen 210 dagen					32%	51%	42%	26%
norm	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Figuur 2.8 *Doorlooptijd Jeugd*

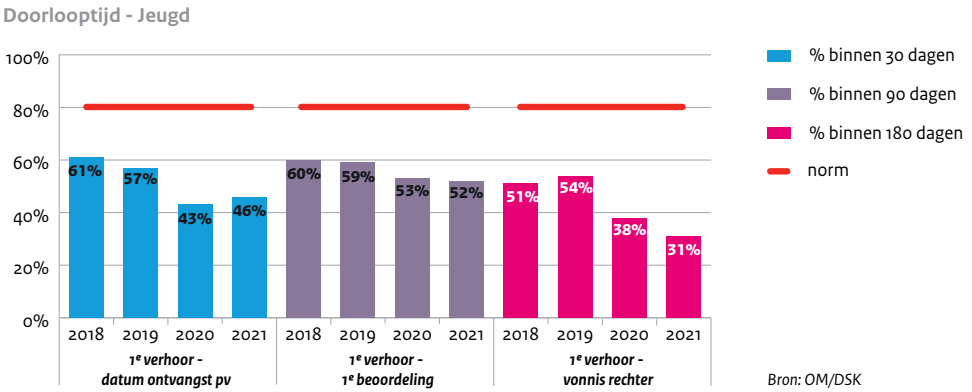

Bron: OM/DSK

	1e verhoor - datum ontvangst pv				1e verhoor - 1e beoordeling				1e verhoor - vonnis rechter			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
% binnen 30 dagen	61%	57%	43%	46%								
% binnen 90 dagen					60%	59%	53%	52%				
% binnen 180 dagen									51%	54%	38%	31%
norm	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Figuur 2.9 *Doorlooptijd Hoger beroep*

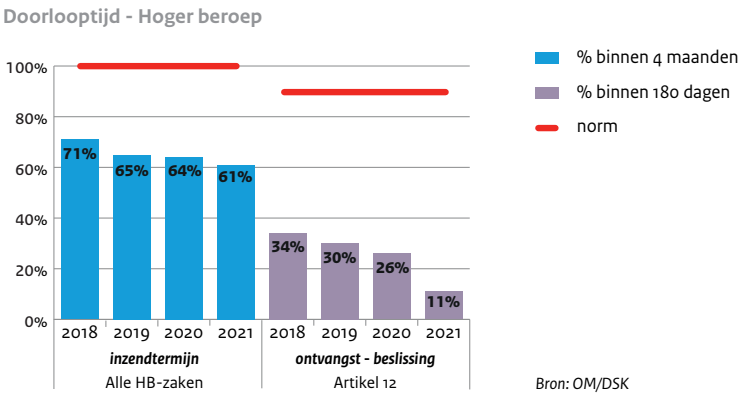

Bron: OM/DSK

	Alle HB - zaken inzendtermijn				Artikel 12 ontvangst - beslissing			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
% binnen 4 maanden	71%	65%	64%	61%				
% binnen 180 dagen					34%	30%	26%	11%
norm	100%	100%	100%	100%	90%	90%	90%	90%

Figuur 3.1 *Herinstroom in de keten*

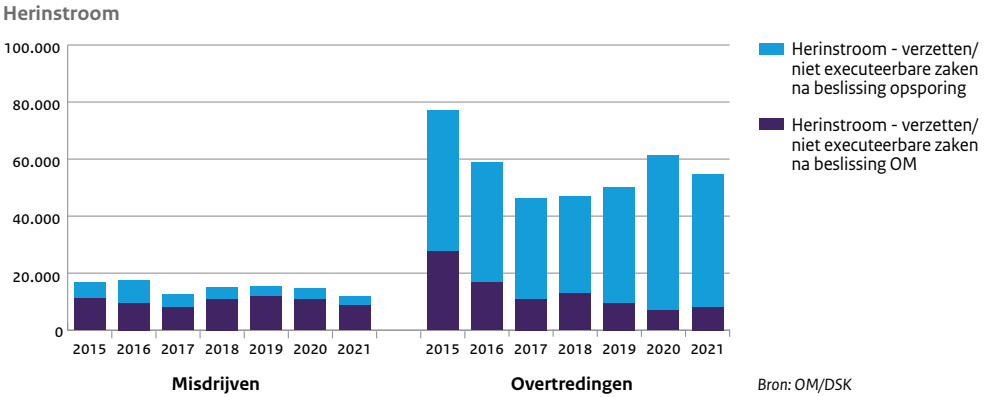

Bron: OM/DSK

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Herinstroom - verzetten/niet executeerbare zaken na beslissing opsporing	5.600	7.900	4.600	4.200	3.600	3.900	3.200
Herinstroom - verzetten/niet executeerbare zaken na beslissing OM	11.200	9.600	8.000	11.000	11.900	10.700	8.600

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Herinstroom - verzetten/niet executeerbare zaken na beslissing opsporing	49.600	42.000	35.200	34.300	40.400	54.500	46.400
Herinstroom - verzetten/niet executeerbare zaken na beslissing OM	27.500	16.800	10.900	12.800	9.600	7.000	8.100

Figuur 3.2 *Herinstroom – beslissing vervolgingsfase*

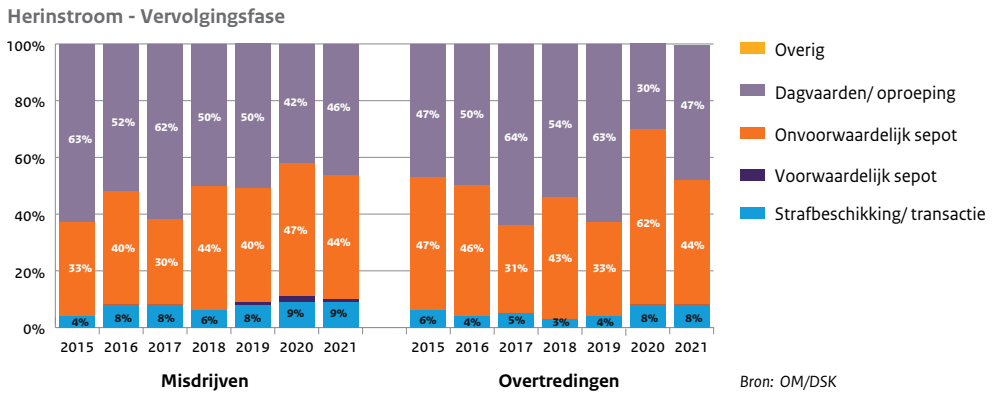

Bron: OM/DSK

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Strafbeschikking/ transactie	4%	8%	8%	6%	8%	9%	9%
Voorwaardelijk sepot	0%	0%	0%	0%	1%	2%	1%
Onvoorwaardelijk sepot	33%	40%	30%	44%	40%	47%	44%
Dagvaarden/ oproeping	63%	52%	62%	50%	50%	42%	46%
Overig	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Strafbeschikking/ transactie	6%	4%	5%	3%	4%	8%	8%
Voorwaardelijk sepot	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Onvoorwaardelijk sepot	47%	46%	31%	43%	33%	62%	44%
Dagvaarden/ oproeping	47%	50%	64%	54%	63%	30%	47%
Overig	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

» Absolute aantallen

Figuur 3.3 *Herinstroom – beslissing berechtingsfase*

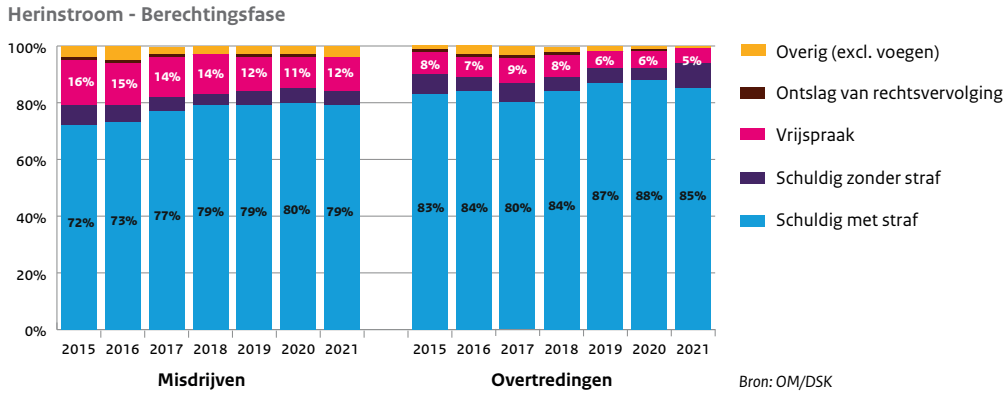

Bron: OM/DSK

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Schuldig met straf	72%	73%	77%	79%	79%	80%	79%
Schuldig zonder straf	7%	6%	5%	4%	5%	5%	5%
Vrijspraak	16%	15%	14%	14%	12%	11%	12%
Ontslag van rechtsvervolging	1%	1%	1%	0%	1%	1%	0%
Overig (excl. voegen)	4%	5%	4%	3%	3%	3%	4%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Schuldig met straf	83%	84%	80%	84%	87%	88%	85%
Schuldig zonder straf	7%	5%	7%	5%	5%	4%	9%
Vrijspraak	8%	7%	9%	8%	6%	6%	5%
Ontslag van rechtsvervolging	1%	1%	1%	1%	0%	1%	0%
Overig (excl. voegen)	2%	2%	3%	2%	2%	1%	1%

» Absolute aantallen

Figuur 4.1 *Opgelegde sancties*

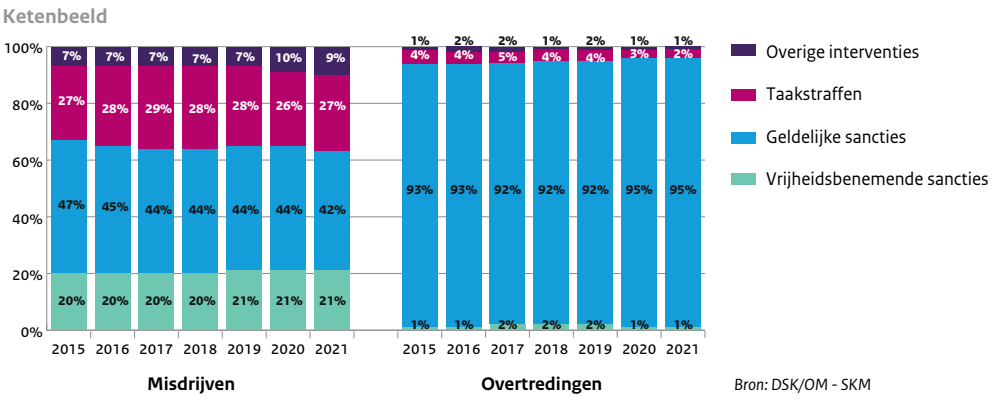

Bron: DSK/OM - SKM

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vrijheidsbenemende sancties	20%	20%	20%	20%	21%	21%	21%
Geldelijke sancties	47%	45%	44%	44%	44%	44%	42%
Taakstraffen	27%	28%	29%	28%	28%	26%	27%
Overige interventies	7%	7%	7%	7%	7%	10%	9%

	Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vrijheidsbenemende sancties	1%	1%	2%	2%	2%	1%	1%
Geldelijke sancties	93%	93%	92%	92%	92%	95%	95%
Taakstraffen	4%	4%	5%	4%	4%	3%	2%
Overige interventies	1%	2%	2%	1%	2%	1%	1%

» Absolute aantallen

Figuur 5.1 *Verzonden beschikkingen WAHV-overtredingen*

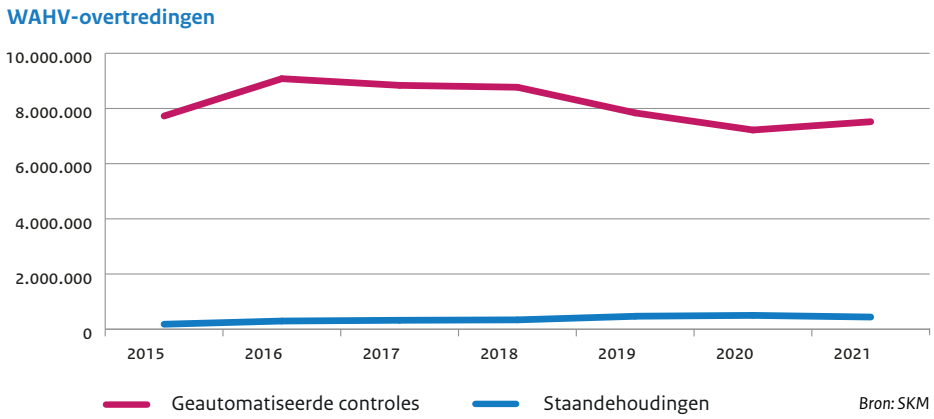

Bron: SKM

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Geautomatiseerde controles	7.727.200	9.080.200	8.838.500	8.778.900	7.838.800	7.223.200	7.524.700
Staandehoudingen	241.700	357.500	385.000	403.600	530.700	556.300	499.400

Figuur 6.1 *Instroom en bezetting DJIIn verband met kleine aantallen is de afronding op vijftallen in plaats van op honderdtallen.*

Dienst Justitiële Inrichtingen

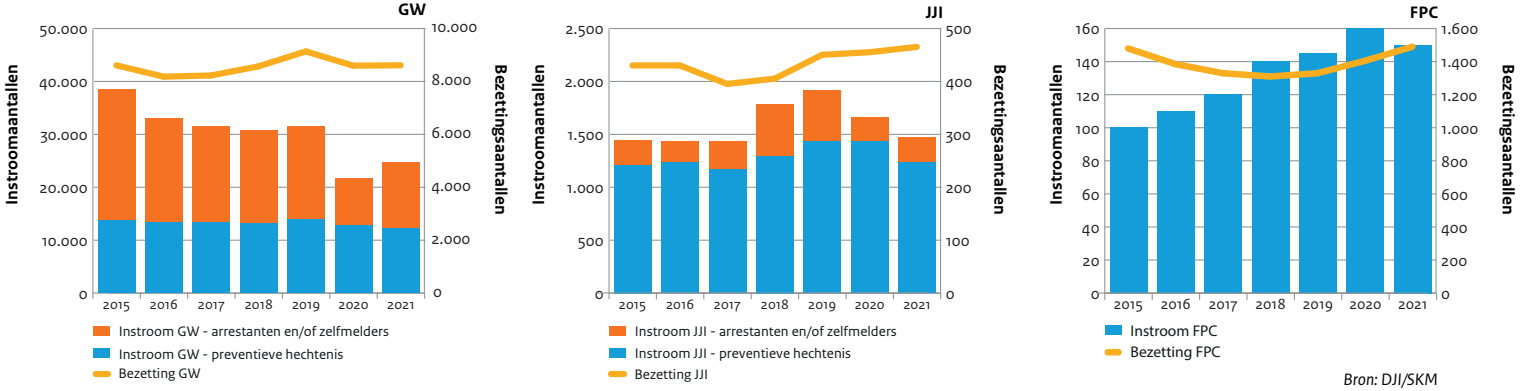

Bron: DJI/SKM

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bezetting GW	8.590	8.160	8.205	8.550	9.115	8.575	8.590
Instroom GW - preventieve hechtenis	13.780	13.350	13.345	13.110	13.965	12.845	12.170
Instroom GW - arrestanten en/of zelfmelders	24.670	19.705	18.280	17.745	17.490	8.890	12.605
Bezetting JJI	430	430	395	405	450	455	465
Instroom JJI - preventieve hechtenis	1.210	1.235	1.165	1.295	1.430	1.430	1.235
Instroom JJI - arrestanten en/of zelfmelders	230	205	270	490	490	230	240
Bezetting FPC	1.480	1.385	1.330	1.310	1.330	1.405	1.490
Instroom FPC	100	110	120	140	145	160	150

Figuur 6.2 *Uitgevoerde taakstraffen 3RO*

3 Reclasseringsorganisaties

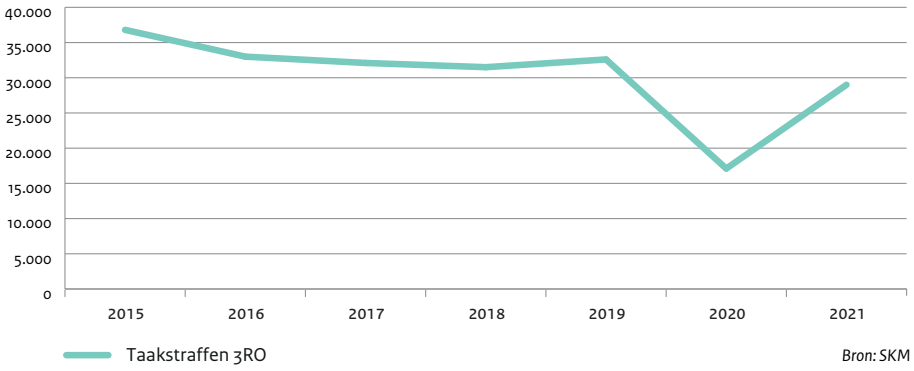

Bron: SKM

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Taakstraffen 3RO	36.800	33.000	32.100	31.500	32.600	17.100	29.000

Figuur 6.3 *Uitgevoerde taakstraffen RvdK*

Raad voor de kinderbescherming

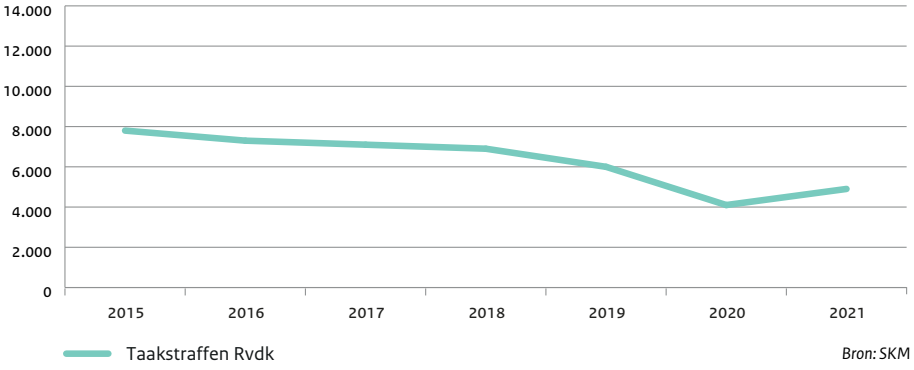

Bron: SKM

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Taakstraffen RvdK	7.800	7.300	7.100	6.900	6.000	4.100	4.900

Figuur 6.4 *Uitgevoerde Halt-afdoeningen*

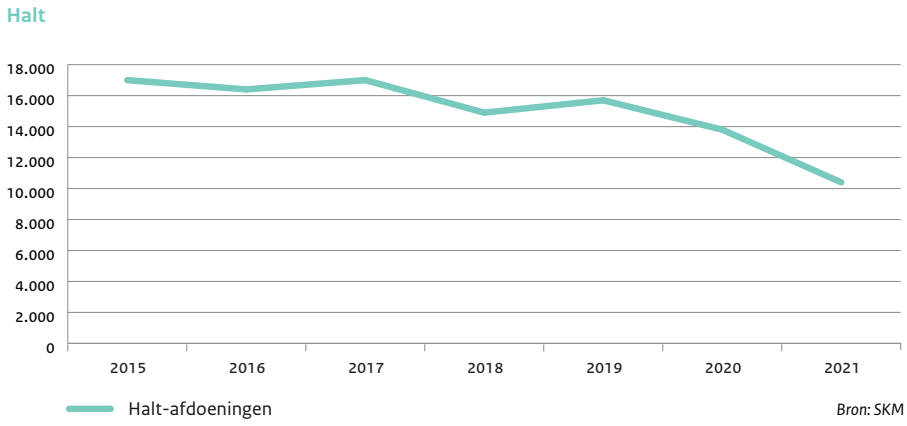

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Halt-afdoeningen	17.000	16.400	17.000	14.900	15.700	13.800	10.400

Figuur 6.5 *Behandelde geldelijke sancties CJIB*

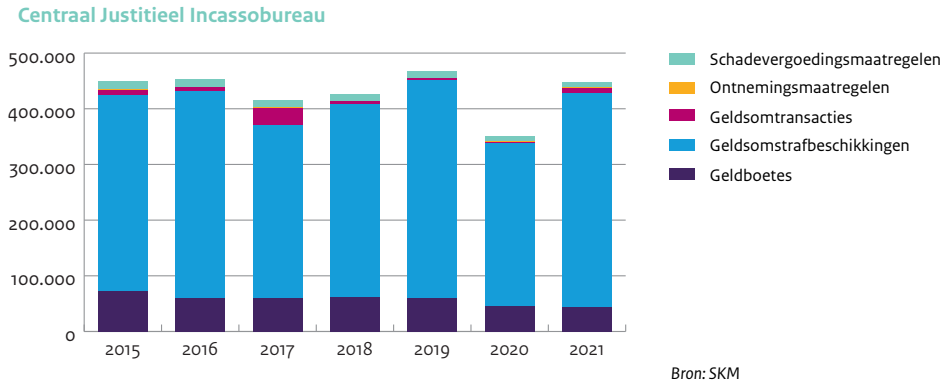

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Geldboetes	72.000	60.400	60.500	62.600	59.800	45.000	44.600
Geldsomstrafbeschikkingen	351.900	371.600	310.000	346.400	391.600	292.500	384.200
Geldsomtransacties	10.600	6.400	30.400	4.000	3.100	2.300	7.900
Ontnemingsmaatregelen	900	1.000	1.000	1.200	1.100	1.200	1.200
Schadevergoedings-maatregelen	13.000	12.900	13.200	12.500	12.000	9.400	9.400

	Misdrijven						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Niet in behandeling genomen registraties*	530.800	513.900	394.300	434.100	405.200	403.500	360.300
Uitscreeningspercentage	55%	56%	48%	57%	51%	51%	49%
Opgehelderde delicten	243.700	232.400	213.100	214.400	227.800	216.400	212.300
Ophelderingspercentage	25%	25%	26%	28%	28%	27%	29%
Afgeronde onderzoeksdossiers	417.500	408.300	374.800	369.600	381.900	362.900	344.600
wv met 1 of meer verdachten	233.800	234.200	209.100	216.300	231.600	219.700	222.900
wv zonder verdachten	183.700	174.100	165.800	153.300	150.300	143.200	121.700
Vroegtijdig beëindigde onderzoeksdossiers	19.700	19.400	21.000	25.800	36.500	58.300	70.900

**2019 voor delicttype 'fraude met online handel' o.b.v. datum kennisname, 2020 alle delicten o.b.v. datum kennisname*

Figuur 1.5

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen opsporingsinstanties	286.800	267.800	243.100	237.500	242.300	218.600	210.400	324.700	353.400	309.800	309.600	323.900	331.400	458.900
Strafbeschikking	16.500	14.100	12.800	9.500	10.100	8.100	8.700	253.400	269.500	219.300	224.900	241.500	238.400	348.600
Halt (incl. Halt+)	8.800	9.600	9.000	7.200	8.000	6.400	5.000	9.000	9.500	8.600	7.300	7.900	7.100	4.800
Reprimande	5.700	5.900	5.000	5.100	5.800	4.400	6.400	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Onvoorwaardelijk sepot	52.500	54.300	40.800	35.600	6.900	800	600	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Inzenden OM	203.200	183.900	175.500	180.100	211.500	198.900	189.600	62.400	74.400	81.900	77.500	74.500	85.900	105.500

« Terug

Figuur 1.7

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen OM initiële stroom	192.400	183.700	177.600	167.600	185.000	165.300	168.500	64.000	72.800	76.300	77.400	74.300	73.000	94.700
Strafbeschikking/transactie	42.700	41.300	39.700	37.100	35.800	31.800	32.700	30.400	32.700	33.900	34.300	31.300	38.700	48.000
Voorwaardelijk sepot	9.600	8.900	9.000	8.700	8.900	11.400	10.000	700	500	500	500	500	300	300
Onvoorwaardelijk sepot	36.500	37.100	30.600	32.100	51.300	51.700	51.800	7.000	17.500	15.000	15.300	11.700	18.900	23.700
Dagvaarden	101.800	94.400	95.600	87.800	87.900	69.900	73.600	25.900	22.000	26.600	27.000	30.600	15.000	22.600
Overig	1.800	1.900	2.700	1.800	1.000	600	500	0	0	200	200	100	100	100

« Terug

Figuur 1.9

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vonnissen ZM initiële stroom	101.800	94.400	96.400	88.700	88.800	69.800	73.500	25.900	22.000	26.500	27.100	30.700	15.000	22.500
Schuldig met straf	79.600	73.900	75.700	70.400	70.200	54.100	56.100	22.500	19.400	24.100	25.100	27.900	13.300	19.200
Schuldig zonder straf	2.300	1.800	1.700	1.400	1.400	1.200	1.400	900	700	900	700	1.000	800	2.100
Vrijspraak	9.700	8.900	8.200	6.900	6.000	4.500	5.400	1.800	1.100	900	900	1.100	700	900
Ontslag van rechtsvervolging	600	500	400	400	400	400	400	100	200	100	100	200	100	100
Voegen ter terechtzitting	8.200	8.200	9.200	8.400	9.400	9.500	9.900	100	100	0	100	100	100	100
Overig	1.500	1.100	1.200	1.200	1.300	200	300	500	600	500	200	500	100	200

« Terug

Figuur 1.11

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen initiële stroom	276.000	267.600	246.000	225.800	216.700	184.900	189.300	326.300	351.700	304.100	309.600	323.800	318.500	448.100
1e inhoudelijke beslissing in opsporingsfase	83.600	84.000	67.600	57.400	30.800	19.700	20.800	262.400	279.000	227.900	232.200	249.400	245.500	353.400
1e inhoudelijke beslissing in vervolgingsfase	90.600	89.300	82.000	79.800	97.000	95.400	94.900	38.100	50.700	49.700	50.300	43.700	57.900	72.100
1e inhoudelijke beslissing in berechtingsfase	101.800	94.400	96.400	88.700	88.800	69.800	73.500	25.900	22.000	26.500	27.100	30.700	15.000	22.500

« Terug

Figuur 1.12

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen initiële stroom	276.000	267.600	246.000	225.800	216.700	184.900	189.300	326.300	351.700	304.100	309.600	323.800	318.500	448.100
Schuldig (met en zonder straf)	165.200	155.600	153.000	139.400	140.200	117.300	120.400	316.800	332.200	287.400	292.800	310.200	298.600	423.100
Vrijspraak	9.700	8.900	8.200	6.900	6.000	4.500	5.400	1.800	1.100	900	900	1.100	700	900
Onvoorwaardelijk sepot	89.000	91.500	71.400	67.700	58.200	52.500	52.400	7.000	17.500	15.000	15.300	11.700	18.900	23.700
Overig (incl. voegen)	12.100	11.700	13.400	11.800	12.200	10.600	11.100	800	900	800	600	900	300	400

« Terug

Figuur 3.2

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beslissingen OM op verzetten of niet executeerbare zaken	19.700	17.000	12.900	15.900	14.800	14.300	13.600	72.100	58.100	49.400	57.300	48.100	42.900	60.900
Strafbeschikking/transactie	700	1.300	1.000	900	1.200	1.200	1.200	4.000	2.500	2.400	1.900	2.100	3.400	5.000
Voorwaardelijk sepot	0	0	0	100	200	300	200	100	0	0	0	0	0	0
Onvoorwaardelijk sepot	6.500	6.800	3.800	7.000	5.900	6.700	5.900	34.100	26.500	15.100	24.500	15.800	26.500	26.900
Dagvaarden/oproeping	12.500	8.800	8.000	7.900	7.500	6.000	6.300	33.900	29.000	31.800	30.900	30.100	13.000	28.900
Overig	0	0	0	0	100	0	100	0	0	0	0	0	0	0

« Terug

Figuur 3.3

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vonnissen ZM op verzetten of niet executeerbare zaken	12.500	8.800	8.000	7.900	7.500	6.000	6.300	33.900	29.000	31.700	30.900	30.100	13.000	28.900
Schuldig met straf	8.900	6.300	6.100	6.000	5.500	4.400	4.500	28.000	24.300	25.500	25.900	26.100	11.400	24.400
Schuldig zonder straf	900	500	400	300	400	300	300	2.400	1.500	2.200	1.500	1.400	500	2.500
Vrijspraak	1.900	1.300	1.100	1.000	800	600	700	2.700	2.100	2.700	2.500	1.800	800	1.500
Ontslag van rechtsvervolging	100	100	100	0	0	0	0	200	400	200	200	100	100	100
Voegen ter terechtzitting	200	200	100	200	600	600	700	100	100	0	0	0	0	0
Overig	500	500	300	200	200	200	200	600	700	1.100	700	700	200	300

« Terug

Figuur 4.1

	Misdrijven							Overtredingen						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal sancties/maatregelen opgelegd (in 1e aanleg) - zowel n.a.v. 1e inhoudelijke beslissing als n.a.v. verzetten of niet executeerbare zaken*	196.300	185.200	186.800	176.900	173.600	141.800	147.600	348.200	365.000	316.600	321.800	341.300	315.500	449.500
Vrijheidsbenemende sancties/ maatregelen (vw en onvw)	38.700	37.100	36.900	35.800	36.200	29.300	31.600	4.900	4.500	6.500	7.500	7.800	2.900	5.500
Geldelijke sancties of maatregelen	91.400	83.700	82.000	78.300	76.700	61.900	61.800	324.500	339.100	290.200	296.600	314.100	299.200	428.400
Taakstraffen	52.600	51.300	54.400	50.300	47.900	37.100	40.400	14.400	15.200	15.100	13.500	14.100	9.400	10.600
Overige interventies (bv rij-ontzeggingen)	13.500	13.200	13.500	12.500	12.900	13.500	13.800	4.400	6.200	4.900	4.300	5.300	4.000	5.000

« Terug

* *Dit zijn alle sancties/maatregelen die n.a.v. de beslissingen genomen door de diverse opsporingsinstanties, het OM of het vonnis van de rechter zijn opgelegd. Het kan voorkomen dat dit zowel een sancties is die in 1e instantie is opgelegd, als ook de sanctie die volgt uit de beslissing op verzet of na het niet kunnen executeren van een eerder opgelegde sanctie. Dit is niet te onderscheiden. Voorts speelt mee dat bij verzet of bezwaar dit geen opschortende werking heeft op de uitvoering van de opgelegde sanctie of maatregel in 1e aanleg. Bij het niet kunnen executeren van een opgelegde sanctie is het evident dat de organisatie belast met de ten uitvoerlegging van de sanctie of maatregel inspanningen heeft gepleegd. In beide gevallen is het waardevol/zinvol om het totaal aantal sancties en maatregelen in beeld te brengen, daar dit een goed beeld geeft van alle inspanningen die van de organisaties in de ten uitvoerlegging worden verlangd.*